

Debesuota, vėsiu.

Saulė teka 6:26, leidžiasi 7:09

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Chicago, Ill. — šeštadienis, Rugšėjo-September 11 d., 1971 m.

Kaina 15c

214

ŠAUKIA BRITANIJOS PARLAMENTO SESIJA

JAPONAI NENUSILEIDŽIA AMERIKAI

WASHINGTONAS. — Šiandien iškilmingais pietumis Baltuosie Rūmuose baigsis Japonijos delegacijos — septynių ministrų — derybos Washingtone. Japonija nenusileido Amerikos reikalavimui padidinti valiutos — jenos vertę. Atsakydami į reikalavimą japonai pareiškė, kad Amerikos uždėti užsienio prekybos specialūs 10% mokesčiai gali išaukti užsienyje keršto veiksmus. Japonai įrodinėjo, kad ne jie kalti, kad Amerikos prekybos užsienyje neina. Amerikos eksportuotojams trūksta agresyvių pardavimo taktikos, pareiškė japonų delegacija.

Kartu Japonijos valdžia pareiškė, kad ji nebus sponsoriumi kartu su Amerika Jungtinių Tautų asamblėjoje, kur Amerika siekia praversti "Gviejų Kiniją" rezoliuciją. Japonija balsuosianti už tokią rezoliuciją, bet pati jos nesiliūsi. Japonijai šaltokai laikantis, gali susilaikyti ir kitos Azijos valstybės.

Japonijos delegacija aiškiai pasakė, kad užsienio prekybos nesubalansavimas Amerikoje yra pačios Amerikos, ne Japonijos reikalas. Amerika bando paveikti Japoniją, kad ji pirtų Amerikoje daugiau ginklų ir padėtų išlaikyti Amerikos kariuomenės dalinius Japonijoje. Washingtonas aiškina, kad Japonija naudojasi saugumu, kurį jai parūpina Amerikos kareiviai, pati gynybai neleidama savo pini-
gų.

Amerikos kariuomenė išleidžia Japonijoje per metus 650 mil. dol. Japonai Amerikoje gynybos reikalams per metus išleidžia tik apie 100 mil. dol. Kitos Azijos valstybės nepalankiai žiūri į tokį Amerikos spaudimą, nes bijo Japonijos sustiprėjimo. Amerika verčianti Japoniją gin-
kluotis.

Japonai nurodo, kad Amerikos kariuomenė naudojasi Japonijoje nemokamomis bazėmis ir turi užimti tūkstančius akrų žemės. Tas sutaupo Amerikai 450 mil. dol. per metus. Be to, Amerika išleidžia Japonijoje ne 650 mil. dol., bet žymiai mažiau. Didžiausia išlaidų dalis esanti pirkti prekes kareivių kantinei ir krautuvėms. Japonija nenori pirkti Amerikos ginklų, bet siekia pati juos gamintis bendrai su Amerikos įmonėmis arba nupirkti patentus — viena pati. Amerika nenori su tuo sutikti, nenori atiduoti japonams savo technologijos paslaptį.

Čilė planuoja liaudies seimą

SANTIAGO. — Marksistinė Čilės vyriausybė, kurioje dalyvauja ir komunistų partija, pasakė, kad Čilėje bus pakeista parlamentinė sistema, jei liaudis pritaris. Vyriausybė planuoja plebiscitą, kuriame gyventojai pasisakys ar palikti dabartinį parlamentą su senatu ir atstovų rūmais ar įsteigti vienų rūmų "liaudies seimą".

Nors prezidentas Allendė dažnai kalba apie demokratinių socializmo kelią, tačiau jo vyriausybėje esančios radikalios partijos, įskaitant komunistus, nenori gaisinti laiko paverčiant Čilę į komunistinę valstybę. "Liaudies seimas" būtų, greičiausiai, išrinktas Rytų Europos valstybių pavyzdžiu. Jame nebūtų vietos jokiai reikšmingesnei opozicijai.

Čilė paskelbė, kad dar šiais metais Čilėje lankysis Kubos diktatorius Fidel Castro.

IS VISO PASAULIO

BLACKPOOL. — Britanijos darbo unijų metinė konferencija Blackpoolio kurorte parodė, kad darbininkų vadai, atstovaujantys 10 milijonų darbininkų, nepritaria vyriausybės įstatymui darbo santykiams derinti. Jie nepritaria ir Britanijos įstojimui į Europos Bendrąją Rinką. Daugiausia kritikos susilaukė infliacija ir bedarbių skaičiaus didėjimas.

ADDIS ABABA. — Etiopijos imperatorius Haile Selasie spalio 6-12 d. lankysis komunistinėje Kinijoje.

WASHINGTONAS. — Harvardo universiteto mokslininkai britų sveikatos žurnale rašo apie Rytų Pakistano gyventojų kančias. Už kelių mėnesių R. Pakistane galės prasidėti toks badas, kokio dar Azijoje nebuvo. Badaus 25 milijonai žmonių, daugiau negu badavo 1943 metais, kada mirė trys milijonai. Žmonės tada pardavinėjo vergijon vaikus, juos žudė, plėšikavo.

BEIRUTAS. — Nežinomi asmenys susprogdino Trans-Arabian žibalo vamzdžių liniją, einančią iš Saudi Arabijos į Libaną. Sprogimas įvyko Jordane.

SYDNEJUS. — Australija atsisakė išleisti Pietų Amerikos kriketo komandą, nes praaištyje Australijoje buvo daug demonstracijų prieš P. Afrikos sportininkus, kurie į komandas neprima juodų sportininkų.

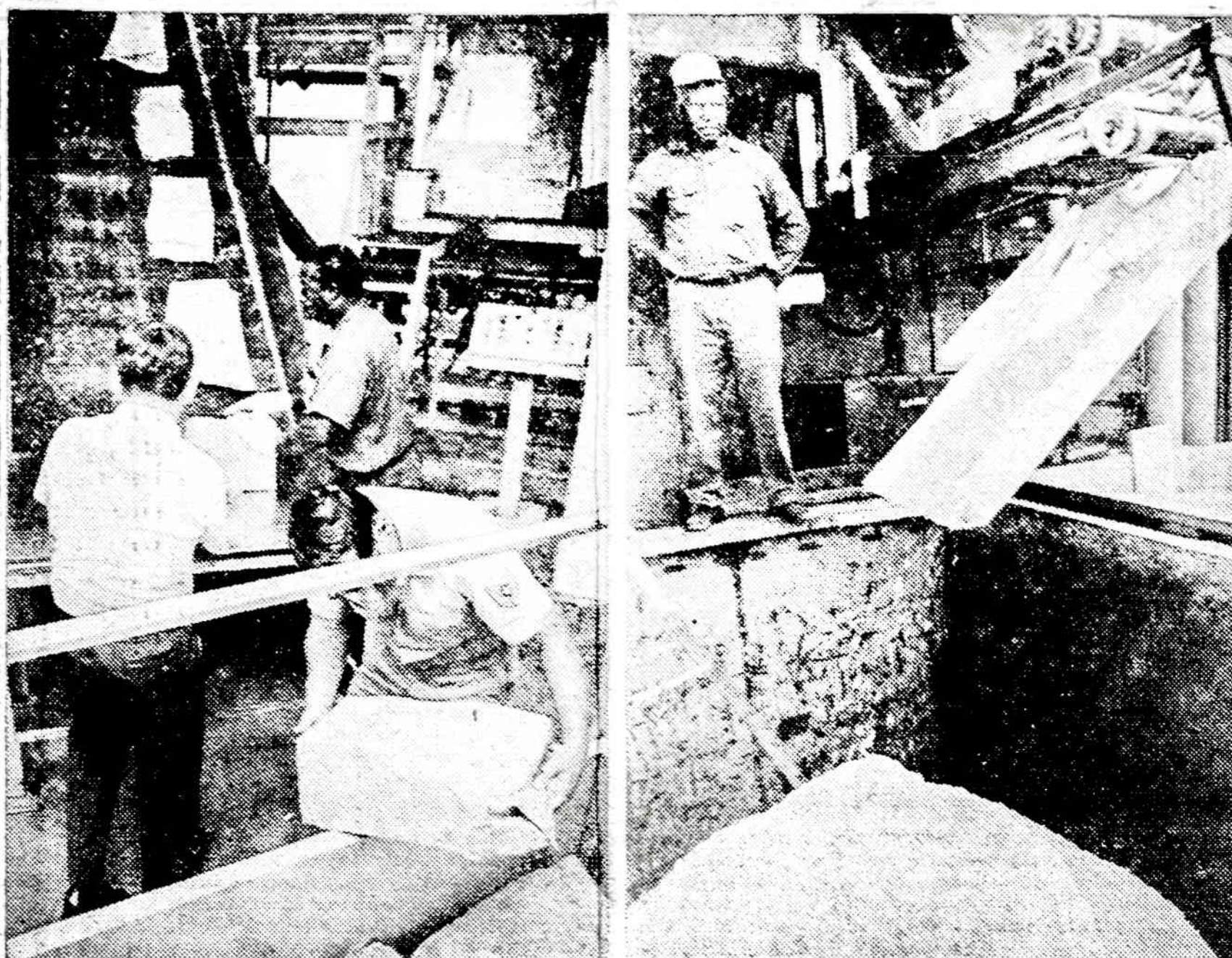
ROMA. — Italijos komunistų žurnalas ragina keisti pasaulio valiutos sistemą, kurioje šiuo metu vyrauja anarhija ir išnaudojimas. Siūloma steigti bendrą pasaulinę valiutą, prižiūrimą Jungtinių Tautų ir nepadengta nei auksu nei doleriu. Naujoje sistemoje turėtų dalyvauti ir komunistinės šalys.

Sovietai siūlo konferenciją

NEW YORKAS. — Jungtinės Tautos gavo sovietų užsienio reikalų ministerio Gromykos pasiūlymą suaukti pasaulinę nusiginklavimo konferenciją, kuri svarstytų ne tik atominį, bet ir paprastųjų ginklų apribojimą. Kartu sovietų ministeris pakartojo savo ankstyvesnį siūlymą — konferenciją, kurioje dalyvautų penkios atominės galybės.

Kaip žinoma, pastarąjį sovietų pasiūlymą Kinija viešai atmetė liepos 30 d. Manoma, kad pakartodama šį siūlymą Sovietų Sąjunga siekia diskredituoti Kiniją pasaulio valstybių akys, pati, tuo tarpu, vaidindama didelę tautos ir nusiginklavimo mylėtoja.

Šalia nusiginklavimo sovietai siūlo įtraukti į Jungtinių Tautų dienotvarkę mūšio klausimą. Mūšius neturėtų tapti vienos kurios galybės nuosavybe ir jo niekada nelima paversti karine baidžia.

Vaidas iš Pentagono slapto dokumentų naikinimo skyriaus. Kairėje maišai įvairių dokumentų siunčiami konvejeriais į popieriaus malimo mašiną, iš kurios tiesiai į sunkvežimį pilama popieriaus masė, sumaišyta su vandeniu.

ATIDARĖ J. F. K. KULTŪROS RŪMUS

WASHINGTONAS. — Amerikos sostinė pagaliau įsigijo koncertų patalpas, kurios vertos turtingos Amerikos. Trečiadienį pirmą kartą "John F. Kennedy Center for Performing Arts" buvo atidarytas specialiai publikai, kurioje matėsi daug milijonierių, meno mecenatų ir visa Kennedžių šeima, išskyrus Jacqueline Onnasis, kuri neatvyko, nes, kaip spauda sako, niekas oficialiai nepakvietė jos antrojo vyro, graiko milijonieriaus Aristotelio. Ketvirtadienį JFK meno centre pirmą kartą laukė prezidentas Nixonas ir dar apie 3,000 rinktinų svečių.

Buvęs prezidentas Eisenhoweris pirmas pasirašė Tautinės Kultūros Centro aktą 1958 metais. Vyriausybė parūpino pastatui vietą ir įstatymas leido centrą statyti tik suaukotomis lėšomis. Tų lėšų nebuvo tiek, kiek reikėjo, tada 1963 m. prezidentas Kennedy papildė įstatymą, kuris pratęsė aukų rinkimo laiką. Sekantis prezidentas Johnsonas 1964 m. pravedė įstatymą, kuris tą centrą skiria Kennedžių atminimui ir davė lėšų iš lėšų — 15.5 mil. dol. centro užbaigimui. Prieš 2 m. prezidentas Nixonas paskyrė dar 7.5 mil. dol. kultūros rūmams užbaigti.

Iki šiol Washingtono nebuvo padorios salės. Kolizijoje balerina Margot Fonteyn kartą vos nesužeidė pargriūdama ant neįlygių grindų. Konstitucijos salėje buvo tokia prasta akustika, kad koncertų negirdėdavo didelė žiūrovų dalis. Naujieji rūmai turi kelias sales, tinkamas visų rūšių teatriniam pastatymams. Koncertų salėje akustika yra be priekaišto.

Kultūros rūmų statybai dovano davė ne tik privatus amerikiečiai, bet prisidėjo ir užsienio valstybės. Italija davė 3,700 tonų balto Carrara marmuro, kurio vertė apie pusantro milijono. Kocertų salės 11 kristalinių chan delierių atėjo kaip Norvegijos dovana.

Kultūros rūmų vadovybė teigia, kad ir ateityje reikės rūmams remti nuolatiniams akumais. Siekiama, kad rūmai netaptų vien privilegijuotų klasių susirinkimo vieta, bet kad jie tarnautų ko plačiausiom masėm. Rūmų kaina — 70 mil. dol. tačiau, maršio liudijimu, rūmai daro moderniško ir turtingo pastato įspūdį.

WASHINGTONAS. — Demokratas sen. McGovern išvyko į 12 dienų kelionę, kurioje jis aplankys Paryžių, Saigoną ir Tokiją. Senatorius nori nuvykti į Kiniją, bet dar negavo jos vizos. McGovern kandidatuoja į prezidento vietą.

Kinija atremia sovietų puolimus

HONG KONGAS. — Nors sovietų spaudoje kasdien pilna puolimų prieš Kiniją, ši retai į juos atsiliepia. Ketvirtadienį Kinijos spaudos agentūra Hsinhua paneigė sovietų Tasso teigimą, kad Kinija sutiko su Amerikos bendradarbiavimu plečiant Kinijos žibalo pramonę, ieškant žibalo žūros dugne prie Kinijos krantų. Amerika taip pat pažadėjusi Kinijai pastatyti lėktuvų fabriką. Kinų agentūra sako, kad šios žinios yra baisiausias melas.

Sovietų žinia buvo paimta iš Japonijos spaudos. Kinai sako, kad tokią žinią pakio "Formozos gauja". Kinai tvirtina, kad patys sovietai bendradarbiauja su kapitalistais, gaudami jų techninę ir ekonominę paramą. Sovietai net pardavė, kas jiems nepriklauso — Rytų Vokietijos suverenines teises, pasirašydami su Vakarais Berlyno sutartį.

Indija bando taikintis su Kinija

NEW DELHI. — Indijos vyriausybė pradėjo diplomatinį veiksmus, kurių tikslas — pagerinti santykius su komunistine Kinija. Po 1962 metų ginkluotų susirėmimų Himalajuose Indija atšaukė savo ambasadorių lankysis dar trijose valstybėse.

Šiandien Atlantic City, kur vyksta "Miss America" rinkimai, demonstracijos rengia Moterų Išlaisvinimo grupę ir Veteranų prieš Vietnamo karą organizaciją.

Pontiac, Mich., buvo suimti šeši asmenys, kaltinami susprogdinti mokyklos 10 autobusų. Vienas suimtujų yra aukštasis Ku Klux Klano pareigūnas.

Š. AIRIJOS REIKALAI VERČIA BRITŲ VALDŽIĄ ŠAUKTI SPECIALIĄ SESIJĄ

LONDONAS. — Britanijos vyriausybė suaukia parlamentą, kuris atostogauja iki spalio 18 d. Speciali sesija šaukiama rugšėjo 22 ir 23 d. svarstyti šiaurinės Airijos reikalą. Londone didėja rūpestis dėl naujos smurto bangos šiaurinėje Airijoje, kur katalikų slaptoji armija pradėjo naują ofensyvą. Ketvirtadienį Belfasto žuvo britų armijos kapitonas, sprogmenų specialistas. Jis su dviem kareiviais bandė išardyti teroristų paliktą bombą, kuri jiems bedirbant sprogo. Du kareiviai buvo sužeisti. Londonderry ariai iš pasalų šaudė į britų kareivius. Per dieną paleista apie 100 šūvių.

Teroristai paleido britų ambasadorių

MONTEVIDEO. — Virš aštuonių mėnesių išlaikę, Urugvajaus komunistų teroristai paleido Britanijos ambasadorių Geoffrey Jacksoną, už kurį jie anksčiau reikalavo paleisti politinius kalinius. Kada dabar patys kaliniai iš kalėjimo pabėgo, jo nesą reikalo toliau kalinti, paskelbė Tupamaros organizacija.

Is Urugvajaus kalėjimo pabėgo tuneliu 111 politinių kalinių, jų tarpe daug žymių Tupamaro grupės vadų. Ambasadoriaus paleidimas pademonstravo tos grupės stiprumą. Dabar kalėjimuose bėra tik kelios dešimtys politinių kalinių. Urugvajaus vyriausybei prieš pat rinkimus lapkričio mėn. buvo suduotas skaudus smūgis.

Vokietijoje kilo ginčai dėl Bormanno

BONA. — V. Vokietijoje kilo daug ginčų dėl buvusio žvalgybos viršininko generolo Gehlen atsiminimų. Kaip jau rašyta, jis juose teigia, kad žymus Hitlerio bendradarbis, jo pavadojo nacių partijoje Martin Borman buvo sovietų šnipas karo metu, o po karo gyveno ir 1969 m. mirė Sovietų Sąjungoje.

Šiai teorijai tuoj paprieštaraavo Hamburge gyvenęs buvęs nacių admiralas Karl Doenitz, ku vietai net pardavė, kas jiems nepriklauso — Rytų Vokietijos suverenines teises, pasirašydami su Vakarais Berlyno sutartį.

Gen. Gehlen yra senas žvalgybininkas, karo metu vadovavęs karinei žvalgybai sovietų fronte. Jis giriasi, kad jo įstaiga pirma teisingai išpranašavo arabų-izraelitų karo pradžią 1967 m. ir iš anksto numatė sovietų invaziją Čekoslovakijon, kada kitos žvalgybos Vakaruose buvo nustebintos tos invazijos įvykiu.

TOKIO. — Japonijos vyrai gyvena vidutiniškai 69.33 metus, o moterys — 74.71 m. Amžiaus vidurkis Japonijoje vis didėja.

JERUZALE. — Iš Sovietų Sąjungos sugrįžusi Izraelio oficiali delegacija pranešė pastebėjusi, kad sovietai palankiau žiūri į santykių su Izraeliu užmezgimą.

Indijos premjerė norėtų pagerinti ryšius su Kinija dar prieš savo kelionę spalio mėn. pabaigoje į Europos sostines ir į Washingtoną. Pekinas dar tyli Indijos pasiūlymus, tačiau Pekinas buvo pakviesta dalyvau-

Parlamento suaukimas atostogų metu Britanijoje laikomas rimtu įvykiu. Paskutinį kartą parlamentas susirinko vasarą, kada sovietų kariuomenė pradėjo savo invaziją Čekoslovakijoje.

Buvusios vyriausybės galva, opozicijos vadas Wilsonas kritikuoja vyriausybės politiką šiaurinėje Airijoje. Jis pasmerkė suėmimų be teismo planą ir pasiūlė smarkiai suvaržyti šiaurinės Airijos autonomines teises. Wilsonas siūlo paskirti šiaurės Airijos reikalams specialų ministrą, kuris peržiūrėtų visus Ulsterio valdžios leidžiamus įstatymus. Wilsonas siūlo sudaryti ir visų airių tarybą, kurioje dalyvautų Belfasto ir Dublino atstovai — laisvosios ir šiaurinės Airijos delegatai, parlamentų nariai.

Nutrūko vokiečių derybos Berlyne

BONA. — Vos prasidėjusios nutrūko Vakarų Vokietijos ir Rytų Vokietijos derybos dėl keturių sąjungininkų pasirašytos Berlyno sutarties. Joje sakoma, kad praktiški sutarties vykdymo klausimai bus sutarti "kompetentingų vokiečių organų". Dabar kyla klausimas dėl kompetencijos.

Rytų Vokietija tvirtina, kad Bonos vyriausybė gali derėtis dėl vakarų vokiečių važinėjimo į Vakarų Berlyną, tačiau dėl Vakarų Berlyno gyventojų kelionių per Rytų Vokietijos zoną gali dertis tik Vakarų Berlyno miestopareigūnai. Berlyniečių kelionės nesant Bonos valdžios kompetencijoje.

K. G. B. aiškinasi Solženicinui

MASKVA. — Rašytojas Solženicinas gavo laišką iš slapto milicijos KGB, kurio sako, kad ji visai neprimušė Solženicino draugo Gorlovo. Tai buvęs reikalas vietinės milicijos. KGB pataria rašytojui skųstis vidaus reikalų ministerijoje.

Solženicino draugai sako, kad rašytojas netiki tai pasakai ir niekur nežada skųsti, nes tuo jis parodytų, kad patikėjo žvalgybos įstaigai. Ši buvo pasikvieta si Gorlova į savo įstaigą ir jam tą patį pranešė, išbardama Gorlova, kad jis perdėjęs savo sužeidimus ir milicijos žiaurumą.

Rašytojas Solženicinas netiki KGB todėl, kad jis jau daug metų yra sekiojamas KGB agentų. Jis ne kartą dėl to skundėsi sovietų valdžiai ir net užsienio korespondentams.

BEIRUTAS. — Libane dinga žinomas žydų veikėjas. Manoma, kad jį galėjo pagrobti palestiniečiai partizanai.

1971 m.
rugsejo mėn. 18 dieną
8:00 val. punktualiai
JAUNIMO CENTRE
5620 S. Claremont Ave.
Chicago, Ill. 60636

Aidutės maloniai visus kviečia į SVAJONĖS KONCERTĄ

Muzikė: Alice Stephens
Vaisės po koncerto.
Bilietus galima išgyti
pas O. Naureckas,
2501 W. 43rd St., 376-5440
arba Margučio raštinėje.
4 dol. suaugusiems
2 dol. studentams.

Pradedant antruosius lietuvių kalbos studijų metus Čikagos Universitete

Dr. Petras Jonikas

Artinantis naujiems, antrie-
siems, lietuvių kalbos studijų
metams Čikagos Universitete
(University of Chicago), kre-
pėmės ir dr. P. Joniką, Čikagos
Universiteto Baltistikos bei
Lietuvių Kalbotyros profeso-
rių, su kai kuriais klausimais.

— Kaip sėkmingi buvo pra-
eitieji lietuvių kalbos studijų
metai Čikagos Universitete?

Tai imti tenka reliatyviai.
Lyginant su kai kurių kitų, kad
ir didesnių indoeuropiečių tau-
tų kalbų studijomis, lietuviš-
kosios čia, rodos, neužsileido.
Žinia, lietuvių kalbos studijos
įvestos į universitetus ne dėl ja
kalbančiųjų skaičiaus. Be abe-
jo, visada pageidautina dides-
nio studijuojančiųjų skaičiaus.
— Kas ir kuriuo tikslu Čika-
gos Universitete studijuoja lie-

tuvių kalbos, kalbotyros da-
lykus?

Studentų buvo lietuvių ir
nelietuvių. Lietuvių, bent da-
lis, studijuoja, norėdami moks-
liškaiai savo gimtąją kalbą pa-
žinti, o kai kas ir elementa-
rinį (nekalbotyrinį) lietuvių
kalbos kursą vietoj kurios kitos
kalbos, norėdamas tuo būdu
gauti svetimšios (t. y. ne ang-
lų) kalbos įskaitą, vad. kredi-
tą. Kai kas lietuvių ima ir kurį
kalbotyrinį lietuvių kalbos kur-
są (pvz. lietuvių kalbos struk-
tūros), kuris studentui, kad ir
kitą mokslo šaką (pvz. antro-
pologiją) studijuojančiam, du-
da reikalingą kreditą. Ameri-
kiečiai, nors ir studijuoją kitas
kalbas, lietuvių kalbą kai kas
ima savo pagrindinei specialy-
bei paremti bei pagilinti.

— Ar gauna lietuvių kalbo-
tyros studijas einantieji finan-
sinės paramos?

Pats universitetas kai ku-
riems geresniems studentams,
studijuojantiems vienus ar ki-
tus dalykus, įskaitant ir lietu-
vių kalbą, duoda stipendijas.
Savo keliu ir kai kurios lietu-
vių organizacijos yra jau sky-
rusios piniginę paramą lietu-

Aidutės pirmam koncerte 1967 m. spalio mėn., akompanavo p. Vasaitis ir muzikė Alice Stephens, direktorė. Ai-
dutės rusišia Svajonės koncerte šeštadienį, rugsejo 18 d., Jaunimo Centre. Dalyvaus sekancijos Aidutės: Lucija Bui-
vydaitė - Ambrosini - scenos direktorė, Gražina Bičiūnaitė - pirm., Joana Drutytė, Ramunė Drutytė - vicepirm.,
Julija Jackevičiūtė, Marytė Juzenaitė, Vaigalė Kavaliūnaitė - bibliotekininkė, Birutė Naureckaitė, Laima Naurec-
kaitė, Jūratė Juozavičiūtė - Norvilienė - sekretorė, Zilvė Nungaudaitė, Nijolė Prackailaitė ir Audronė Simonaitytė.
Akompanistė Geraldine Nivranski, o direktorė Alice Stephens.

vių kalbos studijoms Čikagos
Universitete. Vienas LB vado-
vybės pareigūnas yra pareiš-
kęs, kad asmenims, norintiems
studijuoti čia lietuvių kalbą,
piniginė parama galinti būti
surasta.

— Minėjote, kad vis dėlto
būtų pageidautina susilaukti
daugiau studentų, studijuojan-
čių lietuvių kalbą. Kokiu būdu
manote, to galima būtų pa-
siekti?

Žinoma, galėtų čia būti įvai-
rių būdų. Apskritai svarbu,
kad patys lietuviai daugiau
skirtų tam dėmesio ir organi-
zuotiau bei energingiau imtųsi
praktinių žygių. Vieno ar dvi-
jų asmenų tam nepakaks. Pirmo-
je eileje įvairios, labiausiai
akademinės, kultūrinės organ-
izacijos bei sambūriai (ypač
pačių studentų ir Bendruomenės)
čia turėtų ir galėtų daug-
iau pasireikšti. Yra sudaryta
tam reikalui ir tam tikra ko-
misija. Galėtų klausytojų skai-
čių padidinti ir kitų, bent vie-
tinių, universitetų ir aukštųjų
mokyklų studentai, kurie ga-
lėtų pasinaudoti proga, atei-
dami į Čikagos Universitetą iš-
klausyti kurių lietuvių kalbos
kursų, už kuriuos ne vienas
lengviau ir savo studijoms
kreditų išgys, o tuo pačiu ir
bent iš dalies ir su gimtąja kal-
ba turėtų progos susipažinti. O
ir mūsų mecenatai galėtų čia
grąžiai ir originaliai nusipeln-
yti pvz. paskyrę (ar įsteigę sa-
vo vardo) stipendiją studentui,
kuris galėtų baigti universite-
tą, kartu išeidamas ir visą lie-
tuvių kalbos programą Čika-
gos Universitete. Be to, ir šiaip
asmenys, besidomį lietuvių kal-
bos studijomis, gali lankyti Či-
kagos Univ-ete lietuvių kalbos
bei kalbotyros programą be jo-
kio mokesčio, gavę iš dėstytojo
sutikimą. Tik, žinoma, jei ne-
galės gauti oficialų įseitojo
kurso įskaitų. Ligi šiol lietu-
vių tik vienas toks uolus asmuo
telankė lietuvių kalbos paskai-
tas.

— Ar galėtų ir šioms studi-
joms atsiiepti pastaroju lai-
ku kyla susidomėjimas etni-
nių mažumų kultūromis JAV-
se?

Kaip žinoma, JAV įstatymų
leidėjai yra paruošę įstatymo
projektą šio krašto tautinių
kultūrų studijoms remti. Ir di-

NETIKĖTAS SVEČIAS KANADOJE

Kaip anksčiau rašiau dabar
Kanadoje svečiuojasi iš Vilniaus
Sv. Petro ir Povilo bažnyčios
klebonas Antanas Dilys. Jis at-
vyko pastangomis jo brolio Juo-
zo, gyvenančio St. Catharines,
Ont. Su broliu buvo nesimaites
trisdešimt metų.

Kun. A. Dilys gimė švenčio-
nėliuose 1923 m. Baigė Vilniaus
Vytauto Didžiojo gimnaziją ir
Vilniaus kunigų seminariją. Kun-
igu buvo įšventintas 1946 me-
tais arkiv. M. Reinio. 1949 me-
tais, kaip kunigas, pateko į trem-
tį ir tik 1956 metais Varkutoje
buvo reabilituotas ir sugrįžo į
savo gimtąjį Vilniaus kraštą.

Vikariavo ir klebonavo šiose vie-
tovėse: Vidiškyje, Vasiūnuose,
Valkininkuose, Dzeveniškeje,
Adutiškyje, Strumaityje, Vilni-
uje Aušros Vartuose, Kalvarijose
(prie Vilniaus) ir dabar Vilni-
je Sv. Petro ir Povilo bažnyčioje.
Visą laiką tik Vilniaus krašte.
Š. m. birželio 20 d. iškilmingai
atšventė savo 25 metų kunigys-
tės sukakties jubiliejų.

Į Kanadą atvyko š. m. rugpi-
čio 5 dieną, o šio mėnesio 21 die-
na grįžta atgal į Vilnių. Sako,
kad esą daug darbo ir pareigos
neduoda per daug svečiuotis. Jis
yra pirmas vilnietis kunigas, at-
silankęs užjūriuose ir pirmas iš
už geležinės uždangos kunigas
Kanadoje. Nuo rugpičio 27 d.
iki rugsejo 8 d. jis viešėjo Mon-
trealyje, kur pasauliečių ir kun-
igų lietuvių buvo sutiktas labai

maloniai. Gaila, kad jis to nepa-
tyrė Ontario provincijos netoli-
moje apylinkėje, kur kai kurių
lietuvių kunigų buvo labai re-
zervuoti priimtas, o kai kur net
nepelnytai įžeistas. Aišku, šiais
laikais gali pasitaikyti ir diver-
santų, bet visgi pirma reikia iš-
siaiškinti ir asmenį kaltinant tu-
rėti bent kokį pagrįdą. Ar tin-
ka čia lietuviui lietuvių ir dar ku-
nigą, niekinti tik todėl, kad jis
gyvena kitose sąlygose...

Rugpičio 12 dieną su čikagiš-
kais pravažiuojančiais kunigais
Patlaba ir "Laivo" redaktoriu
Barausku kun. A. Dilys buvo ap-
silankęs Toronte "Tėv. Žiburių"
redakcijoje. Ten jiems buvo pa-
sūlyta paskelbti tą faktą spau-
doje. Kun. A. Dilys sutiko skelb-
ti patį faktą, bet "T. Ž." iki šiol
nerado reikalo apie tai prasi-
tarti. Kodėl tokia išimtis taikoma
šiam nukentėjusiam vilnietui,
kaip tuo tarpu kitiems kuni-
gams, atvykusiems į JAV-bes
spaudoje skelbiami net jų marš-
rutai? Atrodo, čia glūdi giles-
ni reikalai. Reikia tik prisiminti,
kaip apie 1963 metus į Romą nu-
vyko Vilniaus Aušros Vartų kle-
bonas ir kartu einantis Vilniaus
miesto dekanas pareigas vilnie-
tis kun. K. Gajauskas ir nuvežė
popiežių Aušros Vartų statu-
lę kaip įrodymą, kad Aušros
Vartai lietuviams yra viena svar-
biausių šventovių. Jis buvo su-
tiktas labai šaltai ir neprilei-
tas net prie popiežiaus. O spau-
da tik jam išvykus prisiminė, kad
buvo kažkas atvažiavęs...

Kaip išnaikinti daržė straiges?

Reikia alumi nugirdyti!

Lietuviui namas be darželio
— neįmanomas. O kas turi ge-
lų darželį, nori ir vaisių bei dar-
žovių darželį turėti. Čia tai ir
prasideda parazitų problemos.
Populiariausias yra straigės,
ypač jei darželyje užsiaugini
daržovių, kurias ir jos mėgsta.
JAV-bių agrikultūros departa-
mento entomologas Dr. Floyd
Smith primena senų žmonių
praktikuotą, bet vėliau primirš-
tą "vaistą" — būtent straiges
nugirdyti alumi, kurį jos nepa-
prastai mėgsta.

Viena daržininkė padėkos lai-
ke. Dr. Smithui rašo:
"Aš netikėjau, kai jūs patarė-
te, jog alaus pripilta pajaus kep-

tuvė išnaikins mano gražius au-
galus naikinančias straiges. Vis
tiek pabandžiau. Mano nustebi-
mui, ta pajaus keptuvė, kuria
pripylusi alaus iš vakaro padė-
jau darželyje, kitą rytą buvo
pilna tų gleivėtų straigių; visos
buvo prigerusios aluje, kurį jos
pasirodo, tikrai mėgsta. Sekan-
čiai nakčiai į daržą padėjau net

dvi pajaus keptuves! Labai ačiū
Jums. K. L."

Kitas rašo į savo pomidorų
lysvės padėjęs tris lėkštes su
alumi. Tikrai, straigės metė
ėdusios pomidorus ir nuslinko
alaus gerti — iki prigerimo.

Kitas patenkintas ypač tuo-
mi, kad straigės prigrirdyti la-
bai nedaug alaus reikia.

Jus kviečia į 10 metų sukakties pobūvį
šeštadienį, 1971 m. rugsejo mėn.
18 dieną

GOLD COAST INN

2525 WEST 71 ST., CHICAGO, ILL. 60629

• Duryr atdaros • Pradžia 7 val. vak.,
pabaiga — ?

• Veltui šalta antiena • Maistas.
• Dovanos
• Prisiminimai.

Jūsų šeimininkas JOS RACHUNAS

Tel. 434-4149

A Profitable Partnership

your savings
and our interest

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Ill. 60632 • 847-4140
ASSETS OVER \$155,000,000. RESERVES OVER \$13,500,000.
OFFICE HOURS:
Monday, Tuesday, Thursday and Friday, 9 A.M. to 8 P.M.
Saturday, 9 A.M. to Noon • Wednesday, No Business Transacted

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptar
nauja taisyklė ir namų
paskolų reikalus visos mū-
sų apylinkės. Dėkojame
Jums už mums parodytą
pasitikėjimą. Mes norė-
tume būti Jums naudingi
ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki
\$20,000

Frank Zogas, President

**MIDLAND
SAVINGS**
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4171

5%

Passbook Savings
All accounts com-
pounded daily —
paid quarterly

6%

2 Years Savings
Certificate
(Minimum \$5,000)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Licensee by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai
ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant
DOVANAS - SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ,
UKRAINĄ IR T. T.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS, SKUBUS IR TIKSLUS
PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukš-
tos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corporation

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMĖJIMAMS — automo-
bilams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transis-
toriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitoms
dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams,
gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų
vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

Cosmos Parcels Express Corporation

KREIPKITE DĖMESĮ Į NAUJĄ ADRESĄ:

488 Madison Avenue, Floor 21st.

NEW YORK, N. Y. 10022. — TEL.: (212) 758-1150/1

SKYRIAI:

- NEW YORK, N. Y. 10003 39 Second Avenue Tel.: AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 135 W. 14 St. CH 3-2583
- BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway 268-0068
- BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue TL 4-2674
- CHICAGO, Illinois 60622, 2322 West Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Illinois 60608, 3333 S. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road 884-1738
- IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue ES 2-4685
- IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave. Tel.: 374-6446
- GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W. GL 8-2256
- HAMTAMACK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue 365-5255
- HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue 246-9274
- LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St. FO 3-5569
- LOS ANGELES, Calif. 90022, 950 S. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard LO 2-1446
- NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Ave. Tel.: 373-8783
- PASSAIC, N. J. 176 Market Street GR 2-6387
- PATERSON 1, N. J. 99 Main Street 274-6400
- PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street PO 3-4818
- PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn., 905 Bank Street PL 6-6766
- WARREN, Mich. 48092, 29200 De Quindre 1/2 Block Tel.: 751-6760/1
- WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. Tel.: 441-4712
- WORCESTER, Mass. 01610, 169 Millbury Street SW 8-2868
- YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street RI 3-0440

LIETUVIO GYDYTOJO VAIDMUO TAUTOS KOVOJ UŽ SAVĄJĄ KULTŪRĄ IR LAISVĘ

(Dr. Balio Matulionio paskaita, skaityta VIII Pasaulio Liet. Gydytojų 5-gos suvažiavime Niujorke 1971.IX.4)

(Tęsinys)

Trečias Basanavičiaus ir Kudirkos laikų kovotojas už lietuvių tautos teises buvo Jonas Šliūpas (1861—1944). Tai vėlyvesnis "Aušros" redaktorius, drąsus laisvės kovotojas, tautinio susipratimo žadintojas. Rusų persekiojamas, Šliūpas buvo priverstas pasitraukti iš Lietuvos ir apsigyventi Amerikoje. Čia jis rado tūkstančius lietuvių išėvių, kuriuos lenkai buvo pradėję lenkinti per bažnyčią. Tada Šliūpas kreipėsi į kunigą Aleksandrą Burbą, turį lietuvių patriotą, Lietuvoje maskolių valdžios ir lenkomanų persekiojamą. Kun. Burba 1889 m. atvyko į Ameriką ir pradėjo steigti lietuviškas parapijas. Taip Šliūpo atvykimas į Ameriką atnešė lenkiniams lietuviams tikrą tautinį atgimimą — renesansą. Šliūpas veikė lietuvių tarpe gyvu ir spausdintu žodžiu. Samoningai neliūsiu Jono Šliūpo būdo kontraversinių ypatybių, kadangi jos buvo ideologinio, o ne tautinio pobūdžio.

Artimas Jono Šliūpo bendradarbis buvo aušrininkas Antanas Buivydas (1856—1919). Besiversdamas gydytojo praktika, jis platino lietuvių spaudą ir už tai, policijos verčiamas, turėjo išsikelti į Turkiją ir Kaukazą. Paskui grįžęs į Lietuvą, apsigyveno Kaune ir dėstė higieną Saulės mokykloje.

Iš anų Basanavičiaus-Kudirkos laikų iškeltinas gydytojas Vincas Pietaris (1850—1902). Tai didelis patriotas idealistas, "Varpo", "Ūkininko", bet labiausiai katalikų laikraščių "Apžvalgos", "Tėvynės Sargo", "Žinyčios" bendradarbis. Lietuviškame darbe aktyviai reiškęsi, kad ir gyvendamas ne Lietuvoje. Vienas iš didžiųjų Pietario nuopelnų — giliai patriotinis istorinis romanas "Algimantas", mieliai ir šiandien jaunimo skaitomas.

Neįmanoma trumpais žodžiais atpasakoti Kazio Griniaus (1866—1950) lietuvišką kultūrinį ir politinį veikimą. Jis "Varpo" bendradarbis ir rėmėjas, draudžiamosios lietuvių spaudos platintojas, dinamiškas ir nekompromisinis kovotojas su rusų okupacine valdžia Lietuvoje. Daug kartų rusų areštuotas, kalinamas ir tremiamas. Ne tik carinių rusų, bet vėliau ir vokiečių nacių baudžiamas bei tremiamas. Nepriklausomoje Lietuvoje jis buvo Steigiamojo Seimo ir visų kitų Lietuvos seimų narys, ministras pirmininkas, Lietuvos Respublikos Prezidentas. Tremties metais Vokietijoje pargarsėjo, iškeldamas lietuvių vienybės šūkį: Paskelbkime vieni

Išdo sekretorius John Connolly, buvęs karo aviacijos sekretorius, buvęs Texas gubernatorius. Daug kas jį laiko galimu kandidatu į viceprezidentus.

kitiems amnestiją! Šis tolerancijos principas ir šiandien mums tebėra aktualus.

Į "Aušros", "Varpo" ir kitų lietuvių tautinio atgimimo laikraščių bendradarbių būrį dar tenka įjungti visą eilę kitų gydytojų. Štai svarbesnieji:

Profesorius Juozas Bagdonas (1860—1956), iškilus lietuvių draudžiamosios spaudos bendradarbis ir platintojas, už lietuvių rusų žandarmerijos suimtinėjamas, tremiamas į Rusijos gilumą, daugelio lietuviškų organizacijų aktyvus narys.

Mažosios Lietuvos tautinio atgimimo pionierius Villius Bruožis (1843—1909), taip pat "Aušros" ir "Varpo" artimas bendradarbis bei rėmėjas. Jis už tautinės sąmonės budinimą Mažosios Lietuvos lietuvių tarpe vokiečių buvo visai persekiojamas, kurį laiką jam buvo atimtos net gydytojo praktikos teisės.

Juozapas Rugis (1858—1919) — aktyvus aušrininkas ir varpi-

ninkas, pats iš Prūsų gabenęs draudžiamą lietuvišką spaudą ir kitus įtraukdamas į tą konspiracinį darbą. Globojo ir šelpė studijuojant lietuvių jaunimą, stipriai medžiagiškai rėmė lietuvišką spaudą jos draudimo metais, organizavo įvairias lietuviškas kultūrinės ir ekonominės draugijas.

Jonas Spudulis (1860—1920) — aušrininkas ir varpininkas, tyrinėjęs lietuvių kalbą, rūpinęsis rašybos klausimais, talkinęs Juosko didžiojo lietuvių kalbos žodyno leidimo darbe. Povilo Matulionio padedamas, jau 1885 metais Tilžėje išleido pirmąjį lietuvių kalba aritmetikos uždeviną.

Jonas Staugaitis (1868—1952) — taip pat "Varpo" ir daugelio kitų laikraščių bendradarbis, įvairių lietuviškų organizacijų veiklus narys. Už lietuvišką veiklą caro žandarmerijos buvo persekiojamas ir kalinamas. Nepriklausomoje Lietuvoje — Steigiamojo Seimo vicepirmininkas, kitų Lietuvos seimų atstovas ir paskutiniojo demokratinio seimo pirmininkas. Per 22 metus redagavo "Medicinos" žurnalą, visą laiką prižiūrėjo ir taisė jo kalbą, kuri buvo verta pasigėrėjimo.

Profesorius Petras Radzickas (1864—1931) pradžioje buvo "Aušros" platintojas, vėliau iškilus lietuvių tautinio atgimimo veikėjas. Už lietuvišką veiklą buvo visam amžiui ištremtas į Rusiją. Jam, kaip gabiam medikui, buvo atsidaręs kelias į profesūrą Maskvos universiteto medicinos fakultete, tereikėjo iškeisti katalikų tikėjimą pravoslaviškuoju. Radzickas tokį pasiūlymą atmetė ir apsigyveno Smolenske. Čia ilgai Radzicko namai pasidarė Smolenske gyvenusių lietuvių tautiniu centru. Didžiąją savo turto dalį testamentu buvo užrašęs būsimam Lietuvos universitetui, bet, deja, bolševikai jo turta konfiskavo. Tik 1923 metais Radzickui pavyko grįžti į Lietuvą. Grįžęs į Kauną, jau trečią dieną stojo savanoriu ir Lietuvos kariuomenė, nors tada jam buvo jau 56-eri metai amžiaus, Mirdamas prof. Radzickas didesnę dalį savo turto paskyrė savo tėvynės reikalmis: 100,000 litų neturtingiems studentams šelpti ir 10,000 litų — aktyvių institutui Kaune.

Pagaliau, kalbėdamas apie Lietuvos laisvės prieaušrio laikų gydytojus kovotojus, dar kiek stabtelėsiu ties Stasiu Matulaičiu (1866—1950). Tai buvo nepaprasto darbštumo ir ryžto lietuvis patriotas, nors Lietuvos nepriklausomybės laikais jo politinis veikimas buvo pasidaręs kontraversiškas. Matulaitis buvo aktyvus aušrininkas ir varpininkas, platino rusų uždraustą lietuviškąją spaudą, savo lėšomis įgytą nemokamai dalijo vyskupo Valančiaus "Vaikų knygę". Už lietuvišką veiklą rusų buvo ištremtas trejiems metams į Rusiją. Nepriklausomoje Lietuvoje įsivėjęs į slaptą ko-

munistinio jaunimo bruzdėjimą, apie 1927 m. pasitraukė į Minską, kur dirbo Gudų Mokslo Akademijoje ir parašė svarbų veikalą apie 1833 metų sukilimą Lietuvoje. Už tą darbą Gudų Mokslo Akademija Matulaičiui suteikė istorijos daktaro laipsnį, bet Maskva už tą veiklą apkaltino jį lietuvišku sovinizmu ir ištremė į Kazakstaną. Toje tremtyje Matulaitis tik 1949 m. tesulaukė amnestijos ir, grįžęs į Lietuvą, po metų mirė.

Paminėjau iš Lietuvos laisvės prieaušrio, "Aušros", "Varpo" ir "Tėvynės Sargo" laikų kelių ryškiųjų lietuvių gydytojų. Jau ir iš šių pavyzdžių mes matome, kad ano meto lietuvių gydytojas buvo mūsų kaimo, mūsų plačiausiojo gyventojų sluoksnio švyturys. Dirbdamas savo profesinį darbą, gydytojas teikė sergančiam pagalbą ir pagūdą, bet tuo pačiu laiku jis suprato savo paskirtį daug plačiau ir giliau, nes matė, kad ta didžioji tautos dalis — mūsų kaimas, okupuoto prispaustas, dvasiškai nuslėbtas nebegali pasipriešinti tautos engejams. Niekina- mam ir tautiškai migdomam mūsų kaimui dvasinė ir moralinė pagalba buvo ne mažiau, o gal net ir daugiau reikalinga negu fizinė, mediciniška. Dėlto šviesieji mūsų medikai, mūsų tautinis elitas, kaip Basanavičius, Kudirka ir kiti, nuėjo to kaimo kelti iš tautinio miego, nesibijodami okupanto sunkių represijų. Ir štai lyg koks stebuklas — 1918 metais lietuvių tautai išaušo laisvės rytas! Prasidėjo ryžtinga ir atkakli kova už laisvę, už tos laisvės apgynimą ir išsaugojimą.

Senieji mūsų tautinio atgimimo žiburiai vieni jau buvo pail- sę, amžius išvarginti, o kitų jau išvis nebebuvo gyvųjų tarpe. Bet jų vieton stojo nauji lietuvių laisvės kovotojai, kurie savo pirmąją pradėtą darbą tęsė tokiu pat pasiaukojimu ir ryžtu. Ir jų būrys vis didėjo. Iš tos jaunėsės gydytojų visuomenininkų kartos tik keletą vardų tepaminėsiu.

Domininkas Bukantas (1873—1919), gydytojas, visuomenininkas. Gyveno ir dirbo Dusetose, vėliau Zarasuose. 1917 m. Lietuvių seimo narys Petrapilyje. Zarasuose po I pasaulinio karo organizavo lietuvių gimnaziją. Sprendžiamą vaidmenį suvaidino, atlievūniant Zarasų

miestą ir apylinkes. Plačiai, aktyviai dalyvavo lietuvių spaudoje.

Petras Avizonis (1875—1939) — mūsų iškilusis oftalmologas, Lietuvos universiteto profesorius, kurį laiką medicinos fakulteto dekanas, universiteto prorektorius ir rektorius. Jis buvo vienas iš kūrėjų ir pirmininkas 1890 metais Mintauso gimnazijoje įsteigtos slaptos lietuvių moksleivių "Kūdikio" draugijos, kurios vadovaujami lietuvių mokiniai 1896 metais atsisakė gimnazijoje melstis rusiškai. Sukilusieji mokiniai buvo pašalinti iš mokyklos ir tik mažą jų dalį buvo priimti atgal. Avizonis bendradarbiavo daugelyje lietuviškų laikraščių bei žurnalų. 1897 metais parašė "Lietuvišką gramatikėlę", kurią kitais metais mimiografu multiplikavo petrapiliečiai studentai, o kalbininkas Jonas Jablonskis, pasiremdamas ta "gramatikėle", parašė "Lietuviškos kalbos gramatiką", 1901 m. išspausdintą Tilžėje slaptyvardžiu Petras Kraušaitis, t. y. Petro Avizonio ir Jono Jablonskio vardu. Vienas iš didžiųjų Avizonio mokslo darbų — Akių ligų vadovas, šėjęs jau po jo mirties 1940 metais. Tai aukšto lygio mokslo darbas, pasižymis pavyzdine lietuvių kalba ir daugiau-

sia jo paties sukurta lietuviška medicinos terminija.

Jeronimas Ralys (1876—1921) — daugelio lietuviškų laikraščių bendradarbis, lietuviško darbo rėmėjas. Sunaudodamas savo kelerius metų laisvalaikį, Ralys išvertė į lietuvių kalbą Odiseją ir Iliadą. Jo išverstoji Odiseja susilaukė ir antro leidimo (išleido Svetimio ministerija).

Prof. Pranas Gudavičius (1876—1956) — veiklus visuomenininkas ir politikas. Mediciną buvo pradėjęs studijuoti Rusijoje, Charkovo mieste, bet už aktyvų dalyvavimą politikoje buvo iš universiteto pašalintas su "vilko bilietu". Įstojo į Berlyno universitetą, kurį baigė 1905 metais. Lietuvoje 1907 m. buvo išrinktas į Rusijos Dumą (parlamentą). Už politinę veiklą 1910—1911 m. kalintas. Lietuvoje — Lietuvos gydytojų sąjungos narys ir pirmininkas, 1935—1941 m. Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakulteto profesorius. Gyvenimą baigė tremtyje, Naujorke.

(Bus daugiau)

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, REISINGIAUSIAS ŽINIAS

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. Lafayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

5% on investment account

6% mokama dviejų metų sertifikatais, mažiau — ar daugiau

Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d., duoda dividendus už visą mėnesį. Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d. Prašome aplinkyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmadienį, ketvirtį, 9:00 ryto — 8:30 vak.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Seštadienį 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaroma.

Chicago Savings and Loan Association

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURED
UP TO \$20,000.
INSURANCE CORPORATION

6% PER ANNUM OF \$5000 OR MORE ON CERTIFICATES 2 YEAR MATURITY	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000 ONE YEAR MATURITY
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000 OR MORE 6 MONTH MATURITY	5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE Passbook Accounts \$100.00 MINIMUM
5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS	

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

Mrs. PHIL PAKEL, President

6245 So. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 2, Sat. 9 to 12:30

Jau išėjo seniai laukta Juozės Vaičiūnienės knyga **TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS**

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupyimo indėliai Apraustai iki \$20,000.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, ILL. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS Įsteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-8100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy. 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir pirmiesiuose metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00
Užsienio:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$8.00
viename mėnesiui	\$3.50
Užsienio:	
metams	\$23.00
pusei metų	\$13.00
trims mėnesiams	\$8.00
viename mėnesiui	\$3.50
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
viename mėnesiui	\$3.00
NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.	

Nori primesti kreivas kryptis

Gegužio pabaigoje Chicagoje buvo susirinkę keli JAV L Bendruomenės veikėjai, vis dar bandantieji primesti savo valią didelei Amerikos lietuvių daugumai. Jiems nepavyko užkariauti Vliko, jie nepajėgė išardyti Alto, tai dabar jie, prisidengę modernaus mokslo skraiste, bando siekti tų pačių tikslų. Jeigu apie Akiračius besipiečiančių mokslinčių grupelė būtų bent pavartojusi mokslinius svarstymų metodus, jeigu savo formules jie būtų parėmę faktais, jeigu jie būtų pradėję nuo pirmos pakopos, tai dabar būtų galima ko nors iš jų tikėtis. Bet tos jų svarstytos buvo labai nemokslinės.

Jie ryžosi Amerikos lietuviams nustatyti kultūrinės politikos kryptis. Pirmiausia jie norėjo tiksliai nusakyti kylančias problemas, o vėliau jau nurodyti kelius toms problemoms spręsti. Tuo tarpu jie paskelbė tikrai profesorius Vytauto Kavolio pasiūlytas kultūrinės politikos kryptis. Šioje vietoje mes jau nurodėme, kuria kryptimi prof. Kavolis žingsniuotų. Visi žinome, kad didelė Amerikos lietuvių dauguma nežingsniuotų prof. Kavolio kryptimi. Tame pačiame simpoziume ir ta pačia tema dar kalbėjo nekrikščioniška kryptimi Aidus temptantis redaktorius dr. Juozas Girnius, milijoninio Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas Dr. Kazys Ambrozaitis ir JAV LB švietimo tarybos pirmininkas Jonas Kavaliūnas. Pastarųjų pasiūlymai dar nepaskelbti, bet, kaip jie sako, svarstybių kryptis jau aiški. Apie kryptį galima spręsti iš spaudoje pasirodžiusių to simpoziumo aprašymų.

Bendruomenės suauktame suvažiavime dalyvavo tikrai maža dalis lietuvių, dirbančių Amerikos mokslo įstaigose. Dalyvavo tikrai politikuoti pasiryžusieji mokslinčiai. Kalbėjo jie dažniausiai apie problemas, kurių nestudijavo. Didelė lietuvių mokslinčių dauguma dirbo savo darbą, bet nekamsiojo gairių ir nenustatinėjo krypties. Mokslininkas iš prigimties yra abejojantis žmogus. Jis dažnai suabejoja net paties surinktais ir patikrintais faktais. Tuo tarpu suvažiavusieji buvo įsitikinę, kad jie žino daugiau, negu Amerikos lietuvių visuma. Nuo rusų bėges matematikas siūlo važiuoti į rusų kontroliuojamas mokyklas lietuvių kalbos mokytis, tarytum mes čia Amerikoje neturėtume lietuvių kalbą dėstyti mokančių ir norinčių profesorių lituanistų. Sovietų imperijos nepažįstantis profesorius trockizmu siūlo kovoti prieš komunizmą. Apie fraternales lietuvių organizacijas jie "daugiau

Lietuvių gydytojų suvažiavimo proga

Rugsėjo 4-5 d. įvyko Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos atstovų suvažiavimas prabangiame Pierre viešbutyje, New Yorke.

Spėjama, kad už nūdienės Lietuvos sienų gyvena per tūkstantį lietuvių gydytojų. Jų didžioji dalis gyvena JAV. Rodosi, 1913 m. užsienioose pirmoji lietuvių gydytojų draugija įsikūrė Chicagoje. Ji iki šiol gyvuoja, išsijungusi į bendrą Amerikos lietuvių gydytojų sąjungą.

Taip jau atrodo, jog aukštų kvalifikacijų profesionalų lietuvių gydytojų draugija bene yra veiklesnė už kitas, gal ir savo nariams skaitlingesnė ir savos tautos veikloje labiau pasireikianti, negu kiti lietuvių profesionalų sambūriai — agronomų, miškininkų, inžinierių ir architektų, teisininkų ir profesorių bei aukštųjų mokyklų mokytojų draugija.

Amerikoj susibūrusieji lietuvių gydytojai į savo sąjungą ir savos tautos visuomeniniame bei

žino, negu žmonės, kurie ilgus dešimtmečius tose organizacijose dirbo. Apie lietuvių politinių grupių veikėjus, sunkiausiais laikais išnešiusius pačius skaudžiausius smūgius ir visą savo gyvenimą politines problemas studijavusius, jie ir kalbėti nenori. Tas savimi pasitikėjimas yra toks didelis, ir tas "žinojimas" toks tikras, kad jie iš anksto skelbia šitokią formulę:

"Konkrečius sprendimus gali daryti tik lietuvių bendruomenės institucijos ir reikia tikėtis, kad bus visos svarstytos privės prie konkrečių nutarimų." (Akiračiai, 1971 m. birželio numeris, 1-mas psl.)

Patį Bendruomenę Amerikoje dar nesuorganizuota, tos bendruomenės institucijos dar nesuistupėjusios, savo narių ir finansų nesutvarkiusios, bet jau tvirtina, kad tik lietuvių bendruomenės institucijos gali daryti sprendimus. Vienos institucijos vadovybės pagrobimas dar nereiškia tos institucijos konsolidavimą. Kaip gali viena institucija gauti kitų institucijų paramą, jeigu tik ji viena darys sprendimus? Visi žinome, kad aukštesnės mokyklų baigusieji daugiau žinių turi, negu mokyklose nebuvusieji, bet tai nereiškia, kad mokyklas šiandien baigusieji žinių ir patyrimo daugiau turėtų, negu tas mokyklas baigusieji prieš 20 ar 30 metų.

Laimė, kad vienas daktarėlis, aprašinėdamas dideles pretenzijas į žinojimą turinčius mūsų mokslinčius, šitaip nuosirdžiai charakterizuoja visą tą simpoziumą:

"Iš svarstytų nieko apčiuopiamo nebuvo galima tikėtis, vietomis jos buvo labai žemo lygio". (Akiračiai, ten pat).

Jeigu Lituanistikos Instituto dabartinės valdybos sukvietusių mokslinčių diskusijos buvo ne tik žemo, bet labai žemo lygio, tai kaip galima laukti iš jų tikslios ir teisingos krypties? Žemo lygio diskusijos gali nustatyti tikrai kreivas lietuvių kultūrinės politikos kryptis. Jaunų vyrų norai gali būti labai dideli, bet nemanome, kad jiems pavyktų primesti lietuviams kreivas kryptis.

mokslinčių ir kitas bylas.

Toje parodėlėje buvo parodyti anų rašytų laišku fotokopijos ir į juos atsakymai. Šia proga pravartu įsidėmėti, kas iš tų politikoje atsakingų asmenų į jiems rašytus laiškus neatšiepė, o kas atsakė ir kaip atsakė.

Niekas neįtars ir negali įtarti, kad ir toje parodėlėje iš paskelbtų autentiškų dokumentų lietuvių gydytojai per savo sambūrius veržiasi į politiką kitiems užbėgdami už akių.

Ne! Čia gydytojai atliko tik tas pareigas, kurios būtinos kiekvienam sąmoningam savo tautos sūniui.

Šiuo atveju Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos vadovybė tikrai gražiai, sąmoningai ir veiksmingai patarnavo savo tautos politiniams reikiams. Toks patarnavimas lauktinas ir iš visų kitų lietuvių sambūrių. Tai būtų neabejotinas įrodymas, jog lietuvių ateiviai yra tvirtai susibūrusi; savo tėvų žemės nepamiršusi ir skatina kovoti prieš neteisybę, prieš imperializmą ir despotiją, kurių didysis centras yra Kremliuje susimetęs.

Ir gerai buvo sumanyta Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimo proga tokia parodėlė suruoti. Tekėtų ta dokumentinė medžiaga nufotografuoti ir spaudoje paskelbti.

To suvažiavimo metu buvo gydytojams ir kvietimams svečiams suruoštos dvi įdomios ir labai vertingos paskaitos, būtent: Dr. B. Matulionio — "Lietuvos gydytojų vaidmuo tautos kovoje už savąją kultūrą ir laisvę" ir dr. Ramūno Kondrato — "Keli bruožai iš Vilniaus Medicinos Draugijos vystymosi Lietuvoje 19-tame amžiuje".

Tad buvo gera proga įsitikinti, kad iš seno Lietuvos gydytojas greta savo profesijos buvo ir visuomenininkas, tai yra jis —ėjo visada kartu su savo tauta. Tai nebuvo ir nėra tik profesionalas, užsidares savo darbe. Jo durys buvo ir tebėra atviros savo tautos bendram reikalui.

Čia prisimintina, kodėl lietuvių gydytojas pirmavo prieš kitas lietuvių profesijas savo tautos kultūros dirvos purenime ir laisvės savai tautai skatinime?

Carinės Rusijos valdymo metais lietuvių profesionalai ne visi galėjo įsikurti Lietuvoje. Jau carinės Rusijos okupacijos pirmais metais visos mokyklos buvo uždarytos, mokytojai atleisti. Vidurinėse mokyklose lietuvių mokytojai negalėjo gauti darbo. Visos kitos tarnybos valdime įstaigose buvo skirtos tik rusams atėjūnams.

Tada Lietuvoje gal teliko vienintelė gydytojų profesija, kuri

Izraelio kareiviams nusibodo budėti karštos dykumos, belaukiant naujo arabų puolimo. Prie Suez kanalo šis izraelietis kareivis nusifotografavo su taikos simboliu — balnu baltadėvių rankoje.

beveik nepriklausė nuo valdžios. Gydytojas laisvai vertėsi savo profesija, gaudamas atlyginimą už savo patarnavimą iš Lietuvos gyventojų. Tad anais metais Lietuvoje gydytojas galėjo laisviau įsikurti ir savo tautiečių tarpe veikti.

Carinės Rusijos okupacija gydytojų neatbaidė nuo darbo savo tautoje. Nors dėl tokio savo pasišventimo tautai ir gydytojai visai buvo persekiojami ir to meto ne vienas lietuvis gydytojas nukentėjo, buvo kalinamas, Sibirą ištremtas. O šių dienų okupacijos metais keletas gydytojų buvo okupantų net sušaudyti.

Štai kodėl džiugu, kad ir užsienioose gyvenę lietuvių gydytojai eina jų profesijos buvusių visuomenininkų pėdomis; nuolat Basanavičiaus, V. Kudirkos, Pietario, J. Šliūpo, Zemgilio ir daugelio kitų takais.

Be šių bendro turinio paskaitų buvo šie moksliniai pranešimai:

Edvard. Kaminskas, M.D., (Harvardo u-tas, Cambridge, Mass.), "Lagstelių auginimo reguliavimas". Vet. dr. Petras Radvila (Bern, Šveicarija) "Tetanuso profilaksė pas žmones ir gyvulius po sužeidimų". Rimas gaudas Nemickas, M. D. (Loyola u-tas, Maywood, Ill.) "Myokardo revaskuliarizacija". Irena Giedrikienė, M. D. (So. Orange, N. J.) "Dešimties metų Phenylketonurijos apžvalga New Jersey valstijoje". Vytautas Damijonaitis, M. D. (Poughkeepsie, N. Y.) "Psichiatrijos evoliucija JAV po antrojo pasaulinio karo".

Sis ilinins Pasaulio ir Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas visais požiūriais buvo įdomus ir susilaukė gausių

SPECIALUS PAKETAI I LIETUVĄ

Viskas apmokėta. Gavėjui nieko nereikia primokėti.

Jie yra geriausi ir vertingiausi įsų giminėms irgi atminčiai.

IMITUOTI KALINIAI

Užsakykite tuos pačius ir silus kalinius. Fantastiška verbybė. Parinkite Minkos dygus ar dryžuotus, tikrą Persijos ar Mouton erliuką.

Pilna kaina tik \$99.00.

10 SKEPETŲ \$49.50
5 vilnonės skepetos su mažomis ar didėmis gėtimis arba turkiskais ornamentais ir 5 šilkinės skepetos, visokių spalvų.

ORO PASTŲ — \$58.00

KOMBINACIJOS SIUNTINYS

DIDELĖS VERTĖS \$149.00

3 yrdai medžiagos vyriškam žieminiam paltui, 100% vilna, 3 yrd. 100% vilnonės medžiagos moteriškam žieminiui paltui, 3 1/2 yrd. 100% vilnonės medžiagos vyr. kostiumui, 3 yrd. 100% viln. medžiagos žieminei suknelei, 2 dvigubo dydžio paklodės, 2 pagvės užvalkalai, 6 turkiskai rankšluostai.

SPECIALUS I — \$56.00

10 svarų grynu kaulienuo tauku, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 10 sv. cukraus.

Yra ir daugiau specialių paketų.

Reikalaukite mūsų naujo iliustruoto nemokamo katalogo

UŽSAKYKITE DABAR. UŽSAKYKITE TIK PER

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street Fifth Floor, New York, N. Y. 10010 TEL. 982-1530

Reikalaukite mūsų naujo nemokamo iliustruoto katalogo

M. GELŽINIS

Klaipėda ordino valdžioje (1252 - 1255 m.)

2. Sekančiai metais kardininkai ir vyskupas pasidalino Klaipėdos pilį. Dalybų sutartis, pasirašyta 1253 m. vasario 8 d., mini Klaipėdos lietuvių pilį:

"Item civitatem duximus limitandem ab extremo fossato castris primitus aedificati secus Mimelam et Dangan usque ad finem castrorum exercitus Lettowioru et Sambitarum, usque fixerant in obsidione castris primitus aedificati".

Jei pats Ordino dokumentas mini Klaipėdoje lietuvių pilį, tai kraštas nebuvo tuščias, bet jame stovėjo autochtonų pilis, buvo pilies igula, reikiama, kraštas buvo apgyventas.

3. 1253 m. balandžio 5 d. Kuršo vyskupas ir Ordinas dalinosi Pietų Kuršų. Kuldigoje parašytas dalybų aktas mini tokius Klaipėdos srities kaimus:

- A) Zelenotė (mūsų laikų Šilutės aps.).
- B) Sarde, Mutene, Calaten, Akitte, Lassiten, Maycinele, Dupie, Poy, ir Negele (mūsų laikų Klaipėdos apskr.).
- C) Garisda, Dwiristis, Palange, Cretyn, Lasdino ir eilė kitų (mūsų laikų Kretingos apskr.).

Tokia kaimų eilė yra geriausias liudininkas, kad 1253 m. mūsų gimtinė buvo normaliai apgyventa.

4. Tais pačiais 1253 metais, balandžio 20 d. viršuje minėtasis vyskupas, Klaipėdos pilį parašytu aktu, užrašė lenu Kretingos pilį jo patikimiems autochtonams Veltūnui, jo broliui Reigynui ir Tvertikynui bei Saveidžiui. Bet dar tą pačią dieną jis perleido Kretingos pilį ir jos naujuosius lenininkus Ordinui.

Mat, reikėjo lenininkus įvesti į Kretingos pilį ir juos ten apgyvendinti. Tokiam žygiui nepakako vyskupo jėgos, bet reikėjo stipresnio Ordino kardo. Tokia padėtis parodo, kad ir Kretingos rajonas buvo tuomet apgyventas.

5. 1258 m. liepos 27 d. kardininkų magistras Burkhardt von Hornhusen ir Kuršo vyskupas Heinrich pakėlė Klaipėdos šv. Nikolajaus bažnyčią į vyskupijos katedrą ir parodė, kad jai priklausys (žinoma, kuomet bažnyčia bus pastatyta) tokių aplinkinių kaimų — Poy, Akitte, Mutene, Calaten, Dwiristis, Palange ir Cretyn — gyventojai, nežinot, kokios kalbos minėtų kaimų gyventojai ir nebūtų.

Dokumente minimi kaimai buvo, be abejo, apgyventi, nes tuščių kaimų niekas nebūtų skirstęs į parapijas.

Išsireiškimas apie gyventojus — "kokios kalbos jie ir nebūtų" — parodo, kad minėtuose kaimuose gyveno kelių kalbų žmonės. Tai tegalėjo būti kuršiai ir žemaičiai. Taip pats Ordino dokumentas įrodo 1258 m. žemaičių egzistenciją Klaipėdos srityje.

6. 1290 m. vasario 1 d. Kuršo vyskupas sudarė Klaipėdoje Kuršo vyskupijos ka-

pitulą ir 1291 m. sausio 6 d. Klaipėdos pilį parašytu aktu "Mansi Civitatis" paskyrė 1/3 savų Pietų Kurše buvusių žemių kapitulos nariams. Aktas neparodo tikslios žemių padėties, bet verčia išvesti, kad jos buvusios į šiaurę nuo Klaipėdos, arti pajūrio ir arti kelio į Kuršą.

1298 m. visa vyskupijos kapitula išsikėlė iš Klaipėdos į šiaurės Kuršą.

7. Šimtą metų vėliau, 1392 m., vyskupas perleido mainais visas savo žemes Pietų Kurše Ordinui. Mainų sutartyje vyskupas motyvavo priežastis, dėl kurių jis pasitraukė į šiaurę ir rašė: "... kadangi bažnyčios žemės didele dalimi buvo nepaudojamos ir yra arti baisių dykų ir pagonybės pašalėje ir jos apimtyje..."

(... dass die Land derselben unsrer Kirchen an den meisten theile wüste und an gruclichen wülnissen und nehmlich am ansprunge der Heidenschaft gelegen sind und mit in grenitzen...) Lub 1. 575.

Šitas aktas labai vaizdžiai paliudija, kad, nors šioje srityje siautė pusantro šimto metų karas tarp žemaičių ir Ordino,

a) pati sritis tik didele dalimi nebuvo tuščia, buvo ir kita, mažesnėji dalis, kuri nebuvo tuščia, bet kuri tebebuvo apgyventa ir žmonių naudojama.

b) Taip pat yra paliudyta, kad "mūsų bažnyčios žemės" radosi "pagonybės" pakraštyje ir net jos apimtyje. Kadangi ankščiau minėta "Mansi Civitatis" parodė, kad vyskupo žemės buvo arti pajūrio, todėl "pagonybės" apimtis ir sienos buvo netoli pajūrio. Kadangi aktas vaizduoja 1392

metų padėtį, todėl toks vaizdas atspindi ir 1290, o dar labiau 1252 metų padėtį.

1392 m. visi kuršiai jau seniai buvo apkrikštyti. Todėl "pagonybės" reikėjai tebuvo žemaičiai, kurių žemių apimtis, kaip aktas parodo, net 1392 m. tebesiekė pajūri.

8) Šių eilučių autorių aukščiausiai minėtoje savo studijoje (Naujienu, 1968 m., Nr. 24, atkarpia 15) pateikė praeities tyrinėtoji S. Sembritzkio Klaipėdos apskrities archeologinių kapinynų sąrašą. Šioje vietoje reikia pridėti, kad Sembritzkio prieš 1918 m. sudarytas sąrašas nėra pilnas. Po tos datos buvo dar visa eilė kitų kapinynų surasta. Prie jų dar reikia pridėti kapines prie Minios ir Veviržės, kurias tyrinėjo lenkų archeologas L. Krzywickis. Žiūrėk jo veikalą "Zmudz starożytna", Varšuva, 1906.

Kadangi pats vokiečių archeologas Dr. Engel patvirtino, kad Klaipėdos srities senasias kapines galima atsekti iki Ordino laikų (bis in die Ordenszeit hinein), mes esame priversti tikėti, kad 13 a. viduryje Klaipėdos sritis buvo apgyventa, nes ten, kur yra kapinių, gyventa ir žmonių.

9) Visos toliau aprašytos Klaipėdos miesto privilegijos nustatė miesto turgavietės tvarką. Iš tokių per dvejus šimtmečius besitęsiančio reguliavimo reikia išvesti, kad turgavietė buvo kieno nors naudojama. O tai tebuvo apylinkės gyventojai.

10) Klaipėdos srityje, vos aptilus karams tarp Ordino ir Lietuvos, atsirado visa eilė karčiamų. Jų egzistencija, net to-

kioje nuošalioje vietoje kaip Švenčelėje, parodo, kad buvo žmoniu, kurie karčiamomis naudojo.

8. VOKIEČIŲ PIRMIEJI ŽINGSNIAI LIVONIJOSJE

Eilnuotosios Livonijos Kronikos (Livländische Reimchronik) komentatoriaus nurodo, kad 1158 m. pirmieji vokiečiai pastoviai apsigyveno Livonijoje, žemutinės Dauguvos pakrantėse. Tai buvo vokiški pirkliai, kurie iš Lübecko atsikėlė į Pabaltijo kraštus prekybos ir pelno tikslais. Prekyba buvusi gyva (LReim; eil. 201 — 208) ir gausus pelnas pritraukęs vis daugiau vokiečių, įsteigusiu naujų mainų punktų.

Pradžioje atvykusiu vokiečių nei skaičius nei elgesys nekėlė autochtonų įtarimo. Bet kuomet atvyko vis daugiau ir daugiau ginkluotų vyrų, lyviai, matomai jau per vėlai, paprasė nekviestus svečius apiešti lyvių gimtine. Į tokias autochtonų pastangas vokiečiai atsakė ginklais ir skaudžiai, kruvinai sumušė to krašto tikruosius šeimininkus, atėmė jų žemes ir išvarė juos iš Dauguvos žemumo. Ne gana to! Vokiečiai įsibrovėliai — agresoriai padiktavo lyviams taiką "bi der wide" (prie žilvičių, LReim; eil. 178; reiškia, kas nesilaikys taikos, kas drįs už savo giminės neileidimą kovoti, kas nesiduos vokiečių stumdomas ir prievartaujamas, tas bus pakartas iš žilvičių įnuvytu strangu. (Kampf und Friedensschluss mit den Eingeborenen" LReim; eil. 159 — 200.)

DR. ANNA BALUNAS

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2838 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 3-4-2012

Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val. kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tiksliai antradieniais ir penktadieniais.
Trečadienį, ir sekmadienį, ofisas uždarytas.
Rez. 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telefonai: 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadienį 1-7 val.,
antradienį, penktadienį nuo 1-5, treč.
ir sešadienį, tiksliai susitarus.

Rez. GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sešadienį, uždaryta.
Ofiso telefonai: PROspect 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Ofiso telefonai: HE 4-1815 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, ir penktadienį,
nuo 2 iki 8 v. p. p.; antradienį, ir ketvirtadienį,
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 6, o sešadienį
nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. - Tel. 737-5149
Tikrina akis, pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val. antradienį, nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadienį, nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

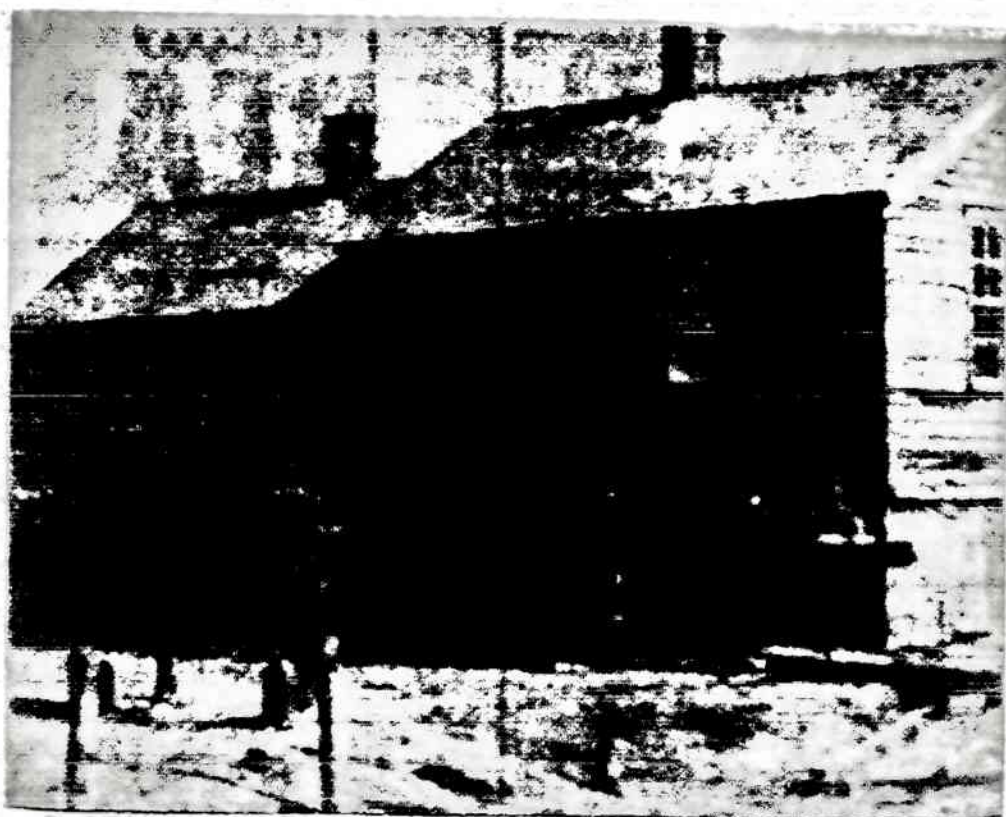
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį,
ir penktadienį 8-12 val. vak. Sešadienį
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonais HE 4-2123,
jei neatsiliepia, tai telefonais GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštdieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

Po 100 metų išeisintoji karvė

ČIKAGOS KARVĖ IŠTEISINTA

Ateinančio spalio 8 dieną lygiai 100 metų nuo didžiojo Chicago gaisro 1871 m. spalio 8 d., kuriame sudegė beveik visos tų laikų miestas ir gaisrė žuvo labai daug žmonių. To gaisro kaltininkė buvo padaryta našlės Mrs. O'Leary karvė, kuri koją paspyrusi tvarte ant šiaudų, padėta degančią žibalinę lempą, tuo būdu uždegdama tvartą, namus ir visą miestą.

Dabar gi, Chicago prekybos rūmai, pasiremiami George A. Moon tyrinėjimais, skelbia,

kad gaisrą sukėlė ne karvė, o vienas bekojis girtuoklis Dennis (Peg Leg) Sullivan, kurs šaltą spalio 8 d. vakarą girtame stovyje užgėjęs į savo kaimynės šiltą tvartą, buvusį 558 W. Dekoven Street ir čia ant šiaudų išsitiesęs bandęs užsidegti pypkę, bet per neatsargumą uždegęs šiaudus.

Pats Sullivan tik tos karvės dėka išgelbėjęs savo gyvybę. Jam bebendant iš tvarto išbėgę, jo medinė koja įstrigusi į grindinio lentelių tarpą. Tik savo medkoji nurišęs ir karvei užsprando įsitvėręs Sullivan pajėgė iš tvarto išsinešdinti. Vietoj padėkos karvei, jis ją apšmeižė, sugalvodamas melą, kad karvė šiaudus uždegusi.

Mrs. O'Leary po priesaiką palidijo, kad po 7 valandos tą vakarą ji ir tvartą nebeįo ir kad jokios žibalinės liktarnos ten ji nepaliko.

Tyrinėtojas Moon abejoja Sullivan pareiškimu, kad gaisrą jis stebėjęs stovėdamas gatvės priešingoje pusėje. Mrs. O'Leary gimnaziškai tvirtindavo, kad gaisrą padėję medkojis Sullivan. "Kai mes tebebuvo me vaikai, mums kartkartėmis įgrasindavo, kad nieko apie tai nekalbėtumėm", sakė jie. "Kitaip Sullivan tikriausiai būtų nulinčiuotas".

Pastabos ir nuomonės

Artėjant liuanistinių mokyklų mokslo metų pradžiai, ar nevertėtų lietuviškose kolonijose praversti agitaciją, kad neliktų nei vieno lietuviuko ar lietuvaite, kurie nelankytų liuanistinių mokyklų. Be įvairių anksčiau vartotų metodų, ar nebūtų efektingiau panaudoti mūsų liuanistinių mokyklų vyresnių klasių mokinius ir abiturientus, kad jie asmeniškai aplankytų lietuvių šeimas, kurių vaikai nelanko mokyklų?

Šitos pačių jaunuolių panaudojimas gali teigiamiau atsiliepti ir vaikams, kurie nenori lankytis mokyklų, ir sustiprinti bei atgaivinti tėvų lietuviškumo jausmų. Tokiems lietuviškumo apaštalamis būtų sunkiau atsisakyti, nes jie būtų gyvi pavyzdžiai, kad įmanoma lankyti tas mokyklas, ir kad jie yra tie idealai, ka liuanistinės mokyklos bando atsiekti.

Dalia Bobelienė

TAISOME KLAIDAS

Joño Valaičio straipsnyje "Okupantas komunistina Lietuvos gnygneši" šių metų rugsėjo 3 dienos Naujienų numeryje, pirmoje skiltyje atspausdinta: "Sekančiomis eilutėmis velionis taip pat vainikuojamas...", o turi būti: "Sekančiomis eilutėmis velionis jau taip vainikuojamas..."

Rugs. 4 d. Naujienose, 2-oje skiltyje, atspausdinta: "Iš tikrųjų J. Rimšos konspiracija buvo labai gars, nes pvs. literatūros būdavo...", turi būti "Literatūros sandėlis būdavo..."

Tu pačių Naujienų 4-toj skiltyje parašyta, "kad J. Rimša buvo humaniškas ir nepabūgstantis ne savo žmonėms...", o turėjo būti "net ne savo žmonėms..."

PRANEŠIMAI

Paklaustas, koks yra skirtumas tarp apsirinkimo ir klaidos, Mark Twain atsakė: "Kai išėjai iš restorano nešinas kieno kito šilkinį lietsargį, savąjį medvilninį palikęs, tai yra apsirinkimas. Bet jei pasiimi kieno kito medvilninį lietsargį, palikdamas savo šilkinį, tai klaida".

SENATVĖS ŽENKLAS

Kuomet pasisėsti trunka, ilgiau negu pavargsti, yra ženklas, kad pradėti senti.

PONIOS PAPUGA

Viena ponia turėjo kalbančią papugą, kuri tiek keikdavo, kad ponis stačiai iš proto varė. Vieną dieną netekusi kantrybės ji pačiupo papugą, suglamžė, apkulė ir įmetė į šaldytuvą.

Vargais negalais atsipeikėjusi papuga pradėjo dairytis ir pamatė padėtą niuštą ir kepti paruoštą viščiuką. Pakraupusi galvą papuga pasakė: "Norėčiau žinoti, ką šis paukštis bus nencenzūriškai pasakęs..."

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpinio Klubas piknikas įvyks sekmadienį, rugsėjo 12 d. Kay's sode, (buv. Leppos). Pradžią 12 val. Bus skanių valgių ir gėrimų. Gros Antano Valuono orkestras. Kviečia visus - Komisija ir Valdyba.

Zemaičių Kultūros Klubas eilinis susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 15 dieną, 7:30 val. vakaro, Hollywood svetainėje, esančioje 2417 W. 43rd St. Nariai kviečiami atsilankyti ir aptarti klubo bėgančius reikalus, kurių yra daug.

Rože Didgalvienė, rašt.

Utenos Apskrities Klubas, po 2 mėnesių atostogų kviečia į pirmąjį susirinkimą antradienį, rugsėjo 14 d., 7:30 val. vak. naujoje vietoje - Hollywood Inn mažojoje salėje, 2417 W. 43rd St. Visi nariai prašomi atsilankyti, nes yra daug klausimų aptarti ir pranešimų išklausti. Po susirinkimo bus valės.

V. Juska, nut. rašt.

help your
HEART FUND
help your HEART

Šaulei

ANTANINAI SIDZIKAUSKAITEI - MARKUZIENEI

mirus, jos šeimai ir artimiesiems nuoširdžiai užuojautą reiškia ir liūdi

Vytauto Didžiojo šaulių kuopos
Valdyba ir šauliai

WILLIAM NORVILL

Gyv. Evanston, Illinois

Mirė 1971 m. rugsėjo mėn. 9 dieną, sulaukęs 84 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje. Paliko nuilūgę sūnus Antanas ir 6 anūkai Lietuvoje. Dukterė Helen Chiappetta, gyv. Lisle, Illinois, ir kiti gimines, draugai bei pažįstami.
Kūnas pašarvotas Toon Funeral Home, Downers Grove, Illinois. Sestadienį, rugsėjo 11 dieną 9:00 val. ryto bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. William Norvill gimines, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuose ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsiveikimą.

Nuiliūdę lieka:

Sūnus, anūkai, dukterėčia.

Laidotuvių Direktorius Toon. Tel. 968-0408.

PADĖKA

A. A.

ONA BARTKUS

Mirė 1971 metų rugsėjo mėn. 5 dieną ir palaidota rugsėjo 8 dieną kapinėse.
Velionė Ona Bartkus, negali atsidėkoti tiems, kurie suteikė jai paskutinį patarnavimą ir palydėjo ją į amžinybės vietą. Todėl mes, atmindami ją ir apgalvėdami jos mirimą, dėkojame draugams, atvykusiems į šermėnis, atsiuntusiems gėlių, užpirkusiems mišias ir palydėjusiems į kapines.
Dėkojame Mons. Prel. D. Mozeriui, kun. Jonui Plankui, kun. Paurazui, kun. Povilui Juknevičiui, ypatingai kun. Jonui Plankui, kuris atlaikė įspūdingas pamaldas už jos sielą.
Dėkojame Brighton Parko Moterų klubui ir St. Theresa draugijai iš Brighton Parko bažnyčios. Dėkojame laidotuvių direktoriui Petriui Bieliūniui už mandagų ir tvarkingą patarnavimą. Dėkojame karštesiems, nunešusiems ją į amžinojo poilsio vietą, ir visiems laidotuose dalyvavusiems giminėms, draugams bei pažįstamiems. O Tau, mūsų mylimoji, sakome - Ramiai išsėkis šaltojo žemelei.

Nuiliūdę lieka: duklė, žentas.

PADĖKA

A. A.

SILVESTRAS ZOLP (ZOLPYS)

Gyv. 3554 So. Halsted St., Chicago, ILL. 60609

Mirė 1971 metų rugpjūčio mėn. 4 dieną. Palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse rugpjūčio mėn. 9 dieną.
Velionis negali padėkoti visiems, suteikusiems jam paskutinį patarnavimą ir nulydėjusiems jį į Amžinos Ramybės vietą, užtat mes, jo artimieji,
Dėkojame artimiesiems ir pažįstamiems, atsiuntusiems gėlių ir užpirkusiems mišias.
Dėkojame giminėms, draugams, McClellan mokyklos vadovybei ir mokytojams už atsiųstus užuojautas, pranešėjams Feliksui ir Aldonai Daukams už radio pranešimus, Antanui ir Konstancijai Stankams, V. Bildusams, Sanderai, Naujienoms už užuojautas spaudoje, Lietuvių Moterų Piliečių Lygos narėms už užuojautas koplyčioje, už atsiųstus laiškus ir užuojautas pareiškimus.
Martynui Gudeliui už koplyčioje atsiveikimą kalbą ir savo bei Naujienų vardu pareiktą užuojautą.

Genovaitė Giedraitienė už giesmes koplyčioje, laidotuvių direktoriui St. Lack - Lakavičiui už suteiktus patarnavimus, karsto nešėjams ir visiems laidotuvių dalyviams, nulydėjusiems velionį į Amžinos ramybės vietą.

O Tau, mano mylimas vyre, tėve ir tėveli, norime, kad būtų lengva kapinių šalta žemė.

Nuiliūdę lieka:

Zmona, sūnus, duklė ir giminės.

REMINKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir šventinėms kapams gėlės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. - 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELĖS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MASINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YARds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YARds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YARds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YARds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS

10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228

649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228

South Holland, Illinois

“AIDUTĖS”

Susiorganizavo Jaunimo Meistais ir tų metų proga 1966 m. gegužės 3 dieną tikslo propaguoti lietuvių liaudies ir lengvesnes dainas plius šokių muziką. Salygos — turi būti lietuvaite, universiteto lankymo amžiaus ar vyresnė, turi būti studijavusi ar studijuojanti dainavimą ir mokėti skaityti gaidas. Išlaikyti chorą tokiu amžiaus lygyje nėra taip paprasta. Jos iškeliauja į kitas valstijas ar net į kitus kraštus siekti savo magistro laipsnį arba išteka ir pasitraukia, arba išsina mokytojauti ir sunkiai beatlykima laiko repeticijomis. Atrodo, beveik neįmanoma sudaryti didesnės grupės. Nepaisant fakto, kad beveik kiekviena lietuvaite mergaitė ar berniukas, baigęs aukštesniąją mokyklą, lanko kolegijas, tačiau labai nedaug kas iš jų rimtai tesudomi muzika. Tai tikrai apgailestina, kadangi daugumas mūsų geriausiai paruoštųjų dainininkų nejaunėja, o labai ma-

Alice Stephens

žai tėra jaunesniųjų, ganėtinai suinteresuotų per ateinančią dešimtmetį užimti jų vietas. Aidutės tikėjosi turėti šešiolika jaunų moterų mūsų šiuo metų koncertui, de... viena yra iškėjęsi ir laukia kūdikio, kita studijuoja Europoje ir iki koncerto negrįš, trečia yra mokykloje Bostone, Mass. Taigi, bus trylika (13) dainininkių, kurios pasižvelgsiančios dirba kad galėtų paruošti naują ir labai įdomią programą ateinančiai rugsėjo 18 dienai.

Mes celebruojame savo penktąsias metines sukaktuves ir norėjome šią programą pateikti pračio vasario 13 dieną, bet buvome pakviestos dalyvauti Vasario šešiolikto minėjime ir nebebuvo įmanoma pasirodyti savo koncertui. Po to sekė Opera ir dar vėliau Dainų šventė ir tik po viso to mes galėjome pradėti ruošti savo programai rugsėjo 18 d.

Mūsų koncerto pavadinimas bus “Svajonės”; bus atliekamos liaudies, meno ir modernios dainos solo, duetu, trio ir visu ansambliu. Programa sudaroma iš modernių lietuvių kompozitorių kūrinių: Juozo Strolios, Vytauto Jančio, Stasio Gailevičiaus, Giedrės Gudauskienės ir Salomėjos Čerienės — Mulks.

Daugumas tų dainų arba labai retai tėra dainuotos arba visai dar nebuvo dainuotos. Jos yra naujos, gražios ir lengvos. Taip pat programoje bus senųjų mėgiamųjų dainų, kurios atrodė tinkamos mūsų “Svajonėms”.

Mūsų sukaktuvėms atšvesti, po programos bus atsisveikinimas. Per praėjus penkis me-

tus mes dainavome dideliame skaičiui organizacijų ir dabar tikimės, kad jos atsilankys ir parems mūsų pastangas išlaikyti gyvą šią mūsų jaunimo organizaciją.

ISTORINIS VEIKALAS

Senai laukta istorinė knyga “Amerikos Lietuvių Taryba” jau atspausdinta. Knygos autorius Leonardas Šimutis, ALT’os išteigėjas ir ilgametis ALT’os pirmininkas.

Knyga “Amerikos Lietuvių Taryba” turėtų įsigyti kiekvienas lietuvis, nes ją perskaitęs sužinos, ką ALT’a per 31 metus yra nuveikusi Lietuvos laisvimo ir lietuvių emigracijos reikalais. Tuomet nebėks jokios abejonės, kodėl ALT’a reikia remti moraliai ir materialiai.

Knyga yra įrta į ketis viršelius ir gausiai iliustruota. Patraukli ne vien tik ja skaitytis, bet ir pavartyti jos puslapius. Knygos kaina \$10.00.

ALT’os Centro Valdybai knygai išplatinti reikalinga talpa. Visuomenė prašoma ateiti ALT’ai į pagalbą ne vien tik įsigyjant knygas, bet ir jų platinant. Užinteresuoti asmenys knygos platinimui, prašomi kreiptis šiuo adresu: Amerikos Lietuvių Tarybos Centro Valdyba, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629.

Kostas Januška

ALT’o Pagalb. Tarnautojas

Kada pirmieji negrai atsirado Amerikoje?

Pirmasis Virginijos kolonijos kronikininkas John Rolfe apie pirmuosius negrus Amerikos kontinente parašęs tik tiek, kad 1619 metų “apie rugpjūčio mėneso pabaigą” į Jamestown, Va., “atplaukė olandų kariškas laivas, kuris mums parėdė 20 negrų”. Tai buvo prieš 352 metus.

TRUMPAI

— Mok. Stasys Rudys, Michigan City, Ind., moko vokiečių kalbą vietos aukštesniojo mokykloje. Lietuvoje jis buvo Biržų gimnazijos direktorius. Savo patyrimą pedagogikos mokslo srityje žiniomis. Šalia tiesioginio darbo jis yra LB švietimo Tarybos Vid. Vakarų lituanistikos mokyklų inspektorius.

— Nijolė Mikšytė — Ward, Birmingham, Mich., rūpinasi Eichsteto gimnazijos pirmosios abiturientų laidos suvažiavimu, kuris įvyks rugsėjo 18 — 19 d. Gintaro vasarvietėje, Union Pier, Mich.

— Dail. P. Kaupas yra išvykęs į Vokietiją ir ten praleis keletą savaičių.

— Lituanicos Tunto, Algimanto laivo. Jūrų skautų suėiga įvyks sekmadienį, rugsėjo 12 d., 10 val. ryto Jaunimo Centre.

— Juozas Krygeris, Cleveland, Ohio, Lietuvoje buvęs žymus teisininkas ir ešes aukštąsias įvairiose teisingumo institucijose, aktyviai bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje, savo straipsniuose paliedamas klausimus teisinės logikos požiūriais.

— Alfonsas Anulis dirba savo specialybėje Chicago privačiame klube, kuriame darbo sąlygos ir aplinka yra geros. Pratešdamas Naujienų prenumeratorą jis paliko auką lietuviškos spaudos palaikymui.

— Pianistas Mindaugas Matulis yra atsiekęs stambių laisvųjų koncertų.

— Astras ir Alfredas Šalčiai, Vokietijos lietuviai, atvyksta į Chicago. Rugsėjo 19 dieną 5 v. vakaro, jie dainuos Jaunimo Centre. Koncertą ruošia Margutis. Bilietai gaunami Margutiuose ir Margučio raštinėje.

— Cicero apylinkė minės Tautos šventę rugsėjo mėn. 12 d., 11:30 val. Šv. Antano parapijos salėje. 49-tas kortas ir 15-tos gatvės kampas. Paskaitininkė — M. Lenkauskienė iš Clevelando, kuri neseniai apkelavo Pietų Ameriką, Australiją, Naująją Zelandiją ir aplankė ten gyvenančius lietuvius. Ji taipogi yra viena iš ateinančių metų Jaunimo Kongreso organizatorių. Per minėjimą taip pat savo poeziją skaitys Gražina Tulauskaitė, Babrauskienė. Visi laukiami, o ypač jaunieji. Bus užkandžių.

— Visi lietuviai kviečiami atsilankyti.

mėjimų šioje muzikos šakoje, nors jis yra tik 20 metų. Chicago simfonijos orkestras jį pakvietė akompanuoti keliems koncertams. Nežiūrint didelio pasisekimo, jis nenutraukia ryšių su lietuviu ir yra davęs pasigėrėtiną koncertų. Taip pat akompanavo Chicago Lietuvių Operai. Jo piano recitalas yra ruošiamas lapkričio 14 d.

Amerikos Belgų organizacija iš Moline, Ill. šį sešadienį 1 val. atidaro meginį, juostų, lėlių bei tautiniais motyvais rankdarbių parodą Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Ponia Mary Krauchunas vadovauja šiai parodai ir susipažinimo bei lietuvių ir belgų draugystės programoms. Paroda tęsis iki rugsėjo 30 d.

Brighton ir McKinley Parkų apylinkės laikraštis Life rašo, kad šią vasarą McKinley parko šunų lavinimo klubas išleido 11-tą laidą. Pirmą vietą laimėjo Leonardo Bagdono kalaitė Gretchen, o trečią Broniaus Polikajčio Jurda. Pradedamos naujos klusnumo ir gero elgesio pamokos šunims. Paskutiniam dešimtmetyj įvairūs išgarsinti asmenys skelbė nepaklusnumo idėjas žmonėms ir jauniui.

Gradinsko krautuė ir taisyto dirbtuvė po vasaros atostogų jau atidaryta ir veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 v. v., pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9 val. vak.

Justo Lieponio Lietuvių prekybos namai bus atidaryti ir sekmadieniais nuo vidurdienio iki 5 val.

Dainavos Tautinio Meno Ansamblio pradeda š. m. rudens darbo sezoną rugsėjo 14 d., antradienį, 8:00 val. vak. Repeticija įvyks Jaunimo Centre, 203 kambaryje. Šiais darbais metais Dainavos stato S. Kario ir muz. Br. Budriūno Sidabrinę Dieną. Visi ansamblio nariai kviečiami į darbą. Laukiame naujas dainas mėgstantčių narių.

Liuda ir Bronius Bartasai, Gražinos klubo savininkai Marquette Parke, praėitą savaitę įspūdingai paminėjo savo Liudos ir Broniaus vardadienius. Vaisėse, kurios vyko kieme, tarp įvairiomis šviestomis iliustruotų medžių, dalyvavo didelis būrys giminių, draugų ir pažįstamų iš visos plačiosios Chicago bei jos apylinkių. Ta proga jie nepamiršo mūsų kultūrinį reikalą ir lietuviškosios spaudos parėmimo.

Chicago Lietuvių Opera šį penktadienį, 8 val. vak., pradeda savo naują dainavimo sezoną. A. Kučiūnas, operos meno vadovas ir dirigentas, asistuojamas Alvydo Vasaičio, supažindins operos narius su naujo sezono veikalu — Banaičio trijų veiksmų opera “Jūratė ir Kastytis”.

Astra ir Alfredas Šalčiai, Vokietijos lietuviai, atvyksta į Chicago. Rugsėjo 19 dieną 5 v. vakaro, jie dainuos Jaunimo Centre. Koncertą ruošia Margutis. Bilietai gaunami Margutiuose ir Margučio raštinėje.

Cicero apylinkė minės Tautos šventę rugsėjo mėn. 12 d., 11:30 val. Šv. Antano parapijos salėje. 49-tas kortas ir 15-tos gatvės kampas. Paskaitininkė — M. Lenkauskienė iš Clevelando, kuri neseniai apkelavo Pietų Ameriką, Australiją, Naująją Zelandiją ir aplankė ten gyvenančius lietuvius. Ji taipogi yra viena iš ateinančių metų Jaunimo Kongreso organizatorių. Per minėjimą taip pat savo poeziją skaitys Gražina Tulauskaitė, Babrauskienė. Visi laukiami, o ypač jaunieji. Bus užkandžių.

Visi lietuviai kviečiami atsilankyti.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui
ST. RICHARD — \$22,900

1½ AUKŠTO pulki mūro rezidencija su 4 dvigubais miegamais, įmontuotais indų ir drabužių plovimo mašinomis ir kiti virtuvės reikmenys, brangūs ir gražios užuolaidos, pilnas rūsys. Tai neįtikėtinas bargenas geriausioje St. Richard parapijos apylinkėje su netikėtina mažu įmokėjimu. Vardan savo ir vaikų laimės skambinkite MICHAEL’S dabar. Kalbame lietuviškai.
254-8500

OPEN HOUSE
SUNDAY, 2—6 P. M.
5031 N. NEW ENGLAND
SP 4-1278
7 room Cape Cod, 4 bedrooms, 2 full baths. Large lot.
Appt. only. By owner.

SHAUMBURG
BY OWNER
1 year brick, w-alum. siding, 4 bdrms., 1½ ba., fin. fam. rm., f. bsmt., 2 car att. gar. Fully landscaped.
Mid 40’s.
529-2763

7 ROOM EXECUTIVE RANCH
lovely trout. New gas heat.
Centr. air. Attached 2 car garage. Upper 30’s.
By owner.
476-7517

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

HOUSEKEEPER —
PLAIN COOKING
Live in, steady. Own room, bath. T. V., in Doctors home. Small family. \$70 per week. References.
English necessary.
935-6969 anytime

POSITION OF RESPONSIBILITY, in small office some bookkeeping, typing, cashiering, credit investigation. A pleasant person who wants responsibility and the opportunities that go with it.
Phone Mr. DREW for opportunity 392-4200

REIKALINGA MOTERIS namų šeimininkės pareigoms. Dėl sąsų susitarsime, kai patefonuosite 522-0257.

RESORTS AND VACATIONING
Kurortai ir Atostogų Vietos

LEISIU
VYRESNIO AMŽIAUS VYRUI ar moteris gventi name ir naudotis visais patogumais. Gera vieta poilsui graži gamta, šviežias oras.
Rašykite
A. SURVILAI
R. R. 1, 102nd Ave.
ALLEGAN, MICHIGAN

MISCELLANEOUS FOR SALE
Įvairūs Pardavimai

VIESAS ISPARDAVIMAS
Vykdomas Moterų draugijos Sauganash Apylinkės Jaunimo centre, 4600 W. PETERSON AVE., ketvirtadienį, rugsėjo mėn. 16 d., nuo 10 val. ryto iki 8 val. vak.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

BRIGHTON PARKO apylinkėje išnuomojamas 3 kambarių butas viename asmeniui — 4549 So. Washenaw. Tel. 927-4731.

MARQUETTE PARKO apylinkėje išnuomojamas miegamasis kambarys su rūkankiam pensininkui, vyrui arba moteriai, ar dirbančiam asmeniui prie mažos šeimos. Galima naudotis virtuve ir kitais patogumais.
Tel. WA 5-6742.

ISNUOMOJAMA tvarkingam vyrui salionėlis ir miegamasis su baldais. Baldai ne seni. Atskiras išėjimas. Skambinti iki 10 val. ir vakare nuo 8 val. 736-0785.

WANTED TO RENT
Ieško butų

VYRESNIO AMŽIAUS lietuvių našlė ieško 3—4 kambarių buto Marquette Parko apylinkėje. Siūlyti tel. 499-0780.

Buv. Lietuvos Policijos Tarnautojų Klubas “Krivulė” rengia Rudeninį banketą, kuris įvyks 1971 m. rugsėjo mėn. 18 d. 7:30 val. vak. Balio Pakšto svetainėje, 3801 So. California Ave. Bus šalta ir šilta vakariene, įvairi ir trumpa programa, veikis bufetas ir dovanų paskirstymas laimingiesiems, o B. Pakšto kapela gro šokėjams. Visas pelnas skiriamas nepr. Lietuvos policijos prisiminimų knygai išleisti. Maloniai kviečiame atsilankyti ir tuom pačiu paremti leidžiamą knygą. Auka 5 dol.

Klubo “Krivulė” Valdyba (Pr.).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE
Namai, žemė — Pardavimui

PASKOLOS PĖRKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISU RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

MARQUETTE PARK AREA
6 room brick, 2 baths, built in oven and range. Air conditioned. Finished basement. 2 car garage. Patio.
BY OWNER
CALL
GR 6-0006

ELMHURST — BY OWNER
6 year old 3 bedroom brick & aluminum bi-level, wall to wall carpeting.
S & S. \$29,500.
834-4289

MORINIS 6 kambarių Marquette Parke arti mokyklos. Nauja kabinetai virtuvė. Nauja brangi vonia. Naujai įrengtas rūsys. Naujas garažas.
Tel. 778-6916.

PARDUODAMAS
30 x 135’ sklypas su 2 mašinu garažu ant jo geroje Archer ir Harlem Ave. apylinkėje. Išsirtas skersgatvis.
RAŠYTI:
NAUJENOS, Box 178
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, ILL. 60608

4000 NORTH 8300 WEST
Asking low 40’s.
Beautifully landscaped. 6 Room Georgian plus Sun room. 3 bedrooms. 1½ baths. Corner lot 56 x 135 & Garage. Wall to Wall Carpeting.
NA 5-7509.
BY OWNER.

NEAR 67-TH & PULASKI
4 bedroom brick. Modern kitchen and bath. Finished basement.
2 car garage. Upper 20’s.
BY OWNER
582-8313

SAVININKAS PARDUODA
52-tros ir Whipple apylinkėje 2 aukštu namą po 4 ir 5 kambarius su 30 sklypu prie jo. Pilnas beismantas 2 auto garažas, moderniška virtuvė.
434-6793

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REPUBLIC 7-1941

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 SO. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaiga)
Pigūs automobilių draudimai.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4098 Ashlar,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-9980

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapols
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
Save Farm Fire and Casualty Company

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

DOMAS ZUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 SO. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Dr. KAZYS GRINIUS
ATSIMINIMAI IR MINTYS
II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.
Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti “Naujienose” už \$5.00, užsakant pastu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį “Atsiminimų ir mintių” tomą (neįrta) už \$2.00.
NAUJENOS
1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
HOME LOANS
INSURED SAVINGS
Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
VYTAUTAS ZUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliniai maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelatų J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IŠ BALFO VEIKLOS
404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiųsime adresatui, jei pasiųsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608